

PROJEKT

Uchwała Nr .....
Rady Miejskiej w Łomiankach
z dnia .....

w sprawie uchwalenia „Strategii Rozwoju Gminy Łomianki na lata 2016-2030”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 i 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U.2015.1515), Rada Miejska w Łomiankach uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się „Strategię Rozwoju Gminy Łomianki na lata 2016-2030” w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Traci moc Uchwała Nr XXII/155/2008 Rady Miejskiej w Łomiankach z dnia 27 marca 2008 roku w sprawie uchwalenia „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Łomianki do 2020 roku”.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Łomianek.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

BURMISTRZ

Tomasz Dąbrowski

RADCA PRZEWODNICĄ

Lukasz

Uzasadnienie do uchwały Nr .....
Rady Miejskiej w Łomiankach
z dnia .....

Obecnie obowiązująca Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Łomianki do roku 2020 została przyjęta Uchwałą Nr XXII/155/2008 Rady Miejskiej w Łomiankach z dnia 27 marca 2008 roku w sprawie uchwalenia „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Łomianki do 2020 roku”.

W związku z wejściem nowej Perspektywy Finansowej na lata 2014-2020 wynikającej z Umowy Partnerstwa między Rzeczpospolitą Polską a Unią Europejską oraz wprowadzeniem aktualizacji dokumentów strategicznych na poziomie krajowym niezbędne okazało się dostosowanie dokumentu na poziomie gminnym. Aktualizacja i opracowanie Strategii Rozwoju Gminy Łomianki na lata 2016-2030 pozwoli na dostosowanie jej i skuteczniejsze pozyskiwanie środków unijnych.

Wobec powyższego podjęcie niniejszej uchwały zgodnie z projektem jest w pełni uzasadnione.

Naczelnik Wydziału Inwestycji,

inż. Marta Acedziak

Załącznik do uchwały nr .....
Rady Miejskiej w Łomiankach
z dnia .....2016 roku

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŁOMIANKI

NA LATA 2016-2030

Łomianki, 2016 r.

Zespół horyzontalny do spraw Strategii Rozwoju dla Gminy Łomianki na lata 2015 – 2030
(powołany Zarządzeniem Burmistrza Łomianek nr RKA.0050.135.2015 z dnia 31 sierpnia 2015 r.)

1. Piotr Rusiecki
2. Beata Duch Kosiorek
3. Marta Andrusiak
4. Katarzyna Wrońska
5. Dorota Gadomska
6. Joanna Zielke
7. Danuta Zakrzewska
8. Judyta Adamczyk
9. Jadwiga Idziaszek
10. Rafał Czerwiński

SPIS TREŚCI

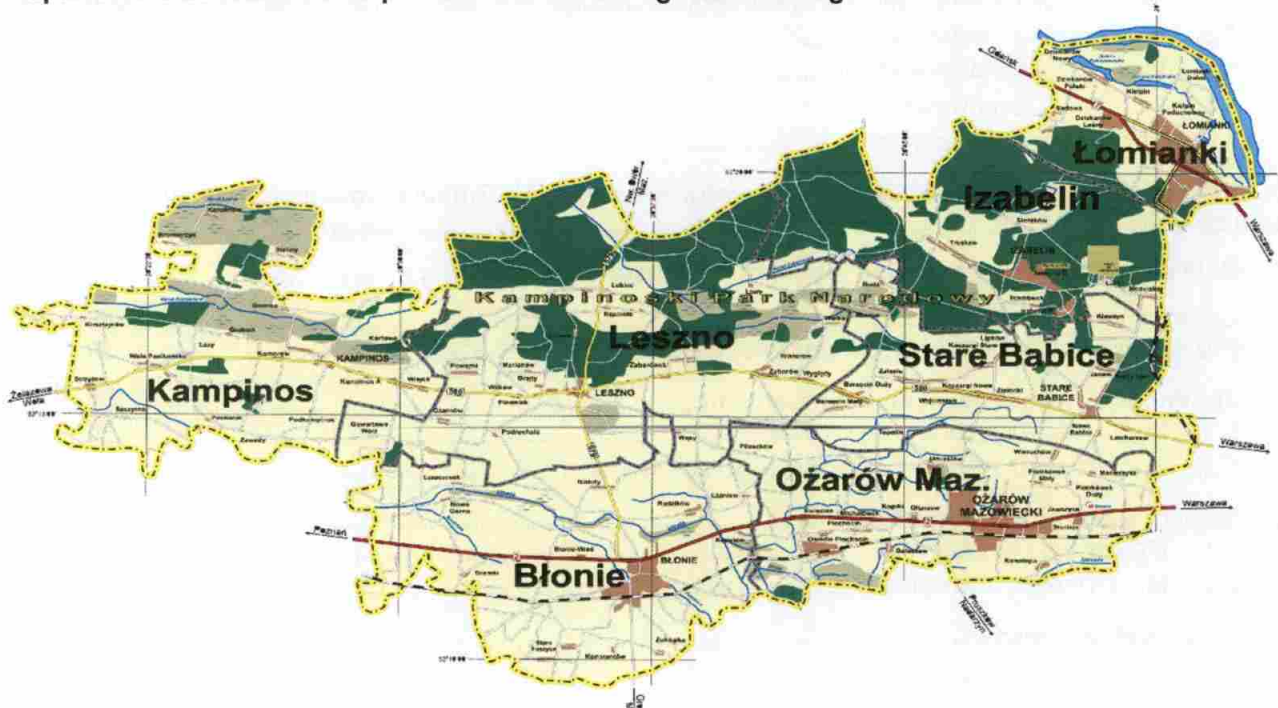
1. Podstawowy potencjał społeczno-gospodarczy gminy Łomianki – analiza ogólnych uwarunkowań rozwoju	4
1.1. POŁOŻENIE GMINY.....	4
1.2. ŚRODOWISKO NATURALNE	4
1.3. POTENCJAŁ DEMOGRAFICZNY.....	5
1.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I DROGOWA	6
1.5. MIESZKANIA KOMUNALNE.....	7
1.6. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	7
1.7. POTENCJAŁ RYNKU PRACY	8
1.8. POTENCJAŁ GOSPODARCZY	9
2. Podsumowanie najważniejszych problemów rozwojowych Gminy Łomianki na rok 2015 - analiza SWOT	10
3. Cele strategiczne i operacyjne (obszary priorytetowe strategii).....	13
4. Źródła finansowania	28
PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA ZADAŃ REALIZACYJNYCH „STRATEGII”	28
5. Zgodność ze strategicznymi dokumentami.....	29
5.1. ZGODNOŚĆ NA POZIOMIE KRAJOWYM.....	29
5.2. ZGODNOŚĆ NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM	29
6. System wdrażania i monitorowania.....	31
6.1. MONITORING OPERACYJNY	31
6.2. MONITORING STRATEGICZNY	32
7. Spis tabel, wykresów	34

1. Podstawowy potencjał społeczno-gospodarczy gminy Łomianki – analiza ogólnych uwarunkowań rozwoju

1.1. Położenie gminy

Łomianki należą do Powiatu Warszawskiego Zachodniego razem z 6 innymi gminami: Błoniami, Izabelinem, Kampinosem, Leszno, Starymi Babicami oraz Ożarowem Mazowieckim. Miejsko-wiejska gmina leży po obu stronach drogi krajowej nr 7 Warszawa – Gdańsk (ul. Kolejowa), w odległości ok. 14 km od centrum Warszawy.

Mapa: Gmina Łomianki na tle powiatu Warszawskiego Zachodniego

Źródło: bip.pwz.pl

Łomianki graniczą od północy przez Wisłę z gminą Jabłonna oraz z warszawską dzielnicą Białotą, od wschodu z Młocinami z dzielnicy Bielany, od południa z gminą Izabelin i Kampinoskim Parkiem Narodowym zaś od zachodu z gminą Czosnów z powiatu nowodworskiego.

1.2. Środowisko naturalne

Gmina w całości leży w otulinie Kampinoskiego Parku Narodowego. Łomianki mają stosunkowo proste i jednoznaczne warunki środowiska naturalnego. Położone w dolinie Wisły, pomiędzy Puszcza Kampinoską a rzeką, charakteryzuje się wyraźnym strefowym układem naturalnych jednostek geograficzno-przyrodniczych. W Łomiankach ustanowiono następujące formy ochrony przyrody:

- 1) Kampinoski Park Narodowy,
- 2) rezerwat przyrody Ławice Kiełpińskie,
- 3) rezerwat przyrody Jezioro Kiełpińskie,
- 4) obszar Natura 2000 Dolina Środkowej Wisły PLB140004,
- 5) obszar Natura 2000 Kampinoska Dolina Wisły PLH140029,
- 6) Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu.

Od blisko dwóch dekad postępuje zanik użytkowania rolniczego w wiejskiej części gminy. Na odlegowanych gruntach odczuwana jest silna presja urbanizacyjna. Atrakcyjność Łomianek dla rozwoju zabudowy wynika przede wszystkim z bliskości Warszawy choć ok. 50% obszaru gminy jest narażona na zalanie w przypadku awarii wałów przeciwpowodziowych. Łomianek leżą w obszarze węzłowym struktur

przyrodniczych rangi krajowej – Doliny Wisły i Puszczy Kampinoskiej. Są to jednocześnie ważne elementy sieci obszarów Natura 2000.

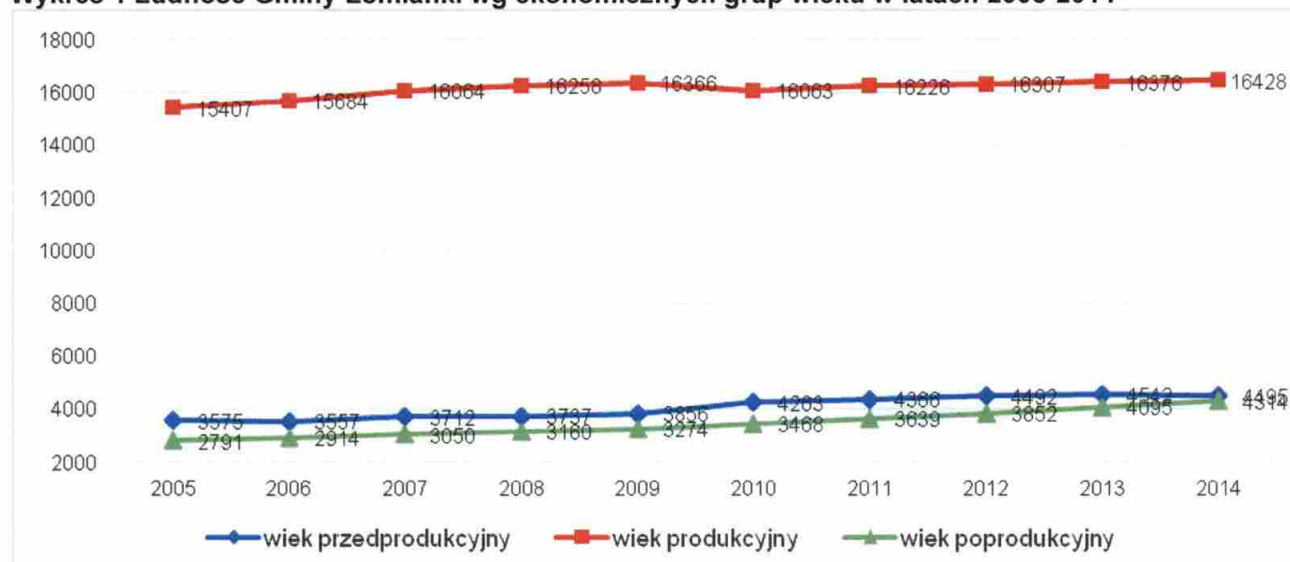
1.3. Potencjał demograficzny

Według danych GUS na dzień 31 grudnia 2014 r. w gminie Łomianki zameldowanych było 25.237 osób. W okresie 2005-2010 liczba mieszkańców szybko rosła, 2014 r. była o 16% wyższa niż w roku 2005. Wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców pozostaje na dodatnim poziomie, aczkolwiek systematycznie spada.

W latach 2005-2014 saldo migracji jest niezmiennie dodatnie, ale od roku 2010 maleje, osiągając w 2014 roku 10,8 osób w przeliczeniu na 1000 mieszkańców - co jest najniższym poziomem tego wskaźnika w badanym okresie.

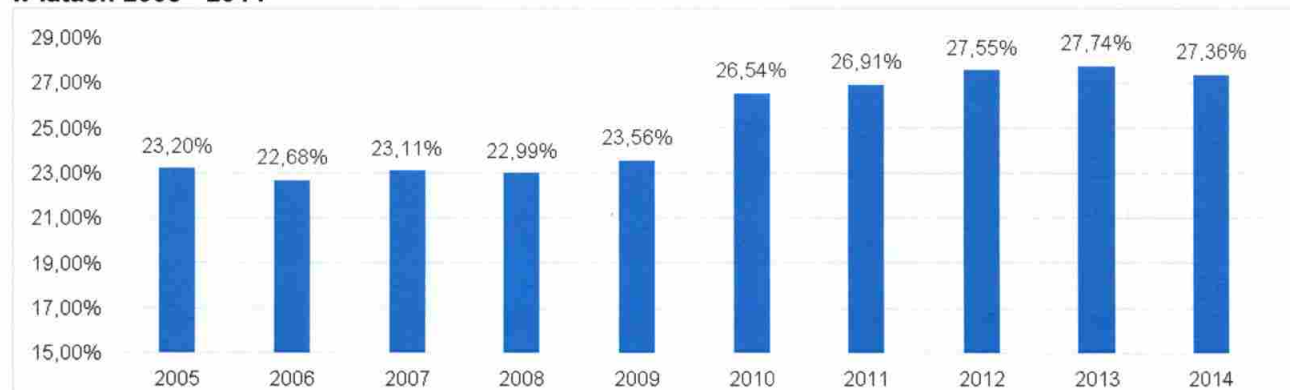
Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym rośnie nieznacznie wolniej niż liczba ludności w wieku poprodukcyjnym, natomiast liczba ludności w wieku produkcyjnym utrzymuje się na względnie stałym poziomie. Łomianki, są jedną z niewielu gmin Mazowsza, w których utrzymuje się wzrost liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym choć tempo wzrostu wyhamowuje.

Wykres 1 Ludność Gminy Łomianki wg ekonomicznych grup wieku w latach 2005-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 2 Ludność w wieku przedprodukcyjnym jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym w latach 2005 - 2014

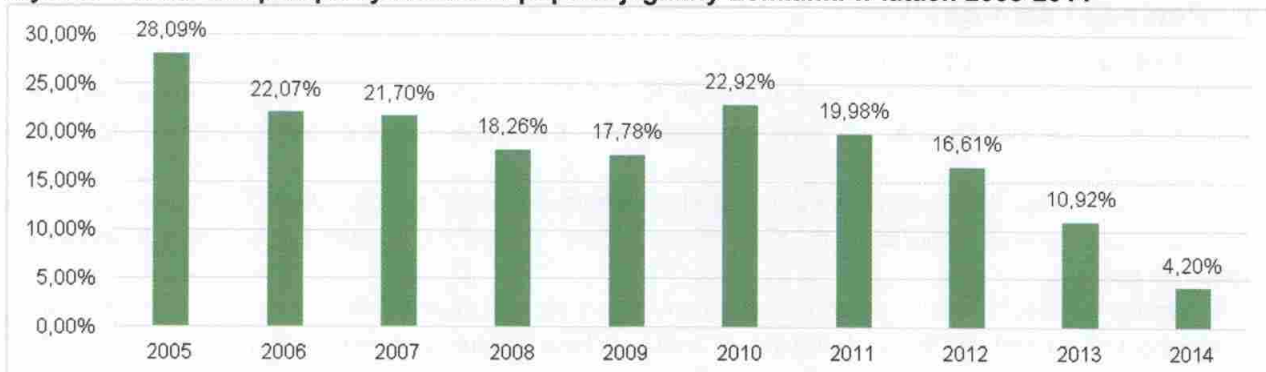

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Bezwzględna liczba osób w wieku poprodukcyjnym rośnie w badanym okresie, zaś przyrost ten nie jest niwelowany w całości przyrostem liczby osób w wieku produkcyjnym. Można stwierdzić, że ludność

Łomianek starzeje się we względnie umiarkowanym stopniu, co w skali całego kraju i województwa jest zjawiskiem świadczącym o pozytywnych trendach demograficznych i społeczno-gospodarczych w gminie.

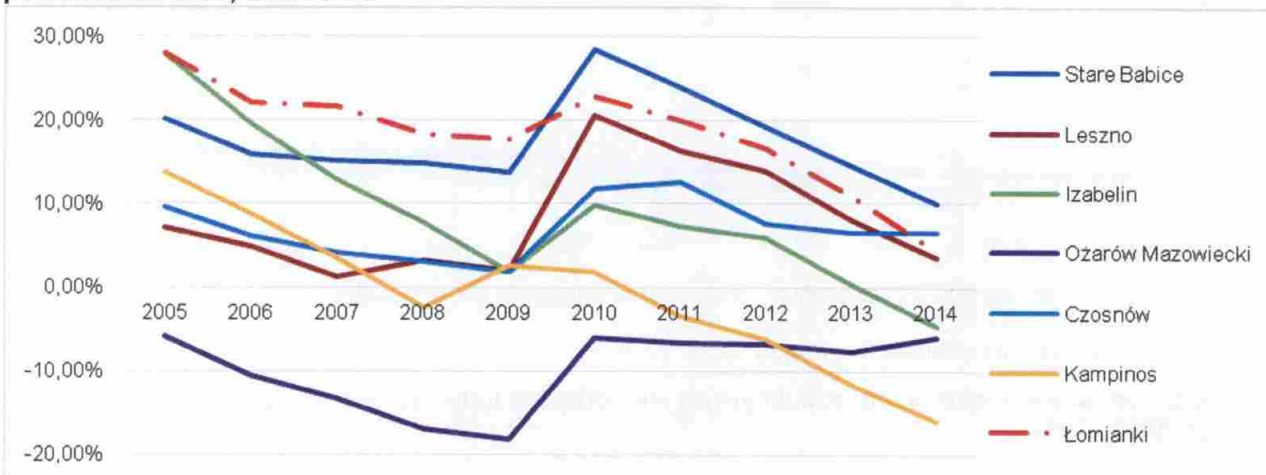
Wykres 3 Wskaźnik perspektywiczności populacji gminy Łomianki w latach 2005-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik perspektywiczności populacji - relacja procentowa różnicy liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym do ludności w wieku poprodukcyjnym (wykres 3), utrzymywał się na względnie wysokim poziomie w latach 2005-2012, zaś po roku 2012 znacząco się obniżył. Pomimo spadku tego wskaźnika do poziomu 4,2% w roku 2014 jest to zjawisko korzystne, gdyż pokazuje jak bardzo w ujęciu perspektywnym może starzeć się populacja gminy. Gmina Łomianki jest jednym z liderów pod względem poziomu wskaźników perspektywiczności populacji w powiecie warszawskim zachodnim (wykres 4).

Wykres 4: Porównanie wielkości wskaźnika perspektywiczności populacji w wybranych gminach podwarszawskich, 2008-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

1.4. Infrastruktura techniczna i drogowa

(podrozdział opracowano na podstawie danych UM Łomianki, danych statystycznych BDL GUS oraz SUIKZP gminy)

Sieć drogowa

Do ponadgminnej sieci drogowej Łomianek, należą:

- droga krajowa nr 7 - ul. Kolejowa,

- drogi powiatowe: ul. Wiślana (na odcinku między Kampinoską i Rolniczą), ul. Rolnicza i ul. Kampinoska.

Sieć drogową uzupełniają drogi gminne, klasy lokalnej i dojazdowej, oraz w większości prywatne drogi wewnętrzne. Łączna długość publicznych dróg gminnych wynosi 83 km, przy czym 70% stanowią drogi o nawierzchni utwardzonej (masa bitumiczna lub kostka betonowa).

Rozwój lokalnego układu drogowego Łomianek warunkuje droga krajowa nr 7 (mającej znaczenie międzynarodowe - E77) Ze względu na ograniczoną dostępność jest barierą funkcjonalną i przestrzenną rozwoju Łomianek

Komunikacja publiczna

Komunikacja publiczna opiera się na działającej od 1991 r. Komunikacji Miejskiej Łomianki (KMŁ) Sp.zo.o., posiadającej oprócz taboru także swoją bazę z zapleczem technicznym. W granicach gminy kursuje pięć linii KMŁ – Ł1, Ł2, Ł-Bis, ŁŻ i ŁD, dwie linie ZTM Warszawa (701 i N56), a także linia powiatowa L7.

Sieć wodociągowa

Na koniec 2014 r. długość gminnej sieci wodociągowej wynosiła 73,4 km i korzystało z niej 11 tys. osób co stanowi 43,6% ogółu mieszkańców. Łączna liczba przyłączy do zabudowy mieszkaniowej wynosiła 3.138 sztuk, ilość dostarczonej wody wyniosła 472 dm³.

Trwa systematyczna rozbudowa sieci wodociągowo-kanalizacyjnej i w praktyce miejska część Łomianek ma pokrycie bliskie 100%. Gorsza sytuacja panuje w wiejskiej części gminy.

Sieć kanalizacyjna, oczyszczanie ścieków

W latach 2005-2015 nastąpił bardzo dynamiczny rozwój gminnej sieci kanalizacji sanitarnej. W tym okresie liczba osób podłączonych do sieci wzrosła niemal dwukrotnie. Aktualnie długość sieci kanalizacyjnej wynosi ok. 62,1 km. W 2014 r. tylko 35,6% ludności gminy korzystało z sieci kanalizacyjnej (na terenie wiejskim poziom "skanalizowania" nie przekracza 5%).

Ścieki kierowane są do gminnej oczyszczalni wybudowanej w 1997 r. Aktualnie trwa rozbudowa i modernizacja oczyszczalni w dostosowaniu do prognozowanej liczby ludności.

Sieć gazowa

Miasto Łomianki jest zgazyfikowane gazem ziemnym przewodowym. Stan zaopatrzenia w gaz miasta jest dobry, zaś terenów wiejskich niezadowolający co wiąże się głównie ze zbyt powolnym rozwojem sieci średniego ciśnienia. Planowana jest modernizacja przebiegającego przez obszar gminy układu gazociągu wysokiego ciśnienia..

Gospodarka odpadami

Wprowadzenie systemu odbioru odpadów komunalnych na terenie Łomianek przebiegało bardzo sprawnie. W pierwszym roku reformy przy oczyszczalni ścieków uruchomiono Gminny Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (GPSZOK), który działa przez 6 dni w tygodniu. Odpady komunalne w podziale na cztery frakcje odbierane są przez wyspecjalizowane służby wyłaniane w drodze przetargów publicznych.

1.5. Mieszkania komunalne

Liczba mieszkań komunalnych jest niewystarczająca w stosunku do potrzeb. Gminny zasób mieszkaniowy tworzy 9 budynków komunalnych z 92 lokalami mieszkalnymi. Prawie wszystkie budynki wymagają remontu, za wyjątkiem budynku wybudowanego w 2009 r przy ul. Fabrycznej 2A.

1.6. Infrastruktura społeczna

Edukacja

Łomianki dysponują 3 gminnymi przedszkolami, w których jest łącznie z 229 miejsc dla dzieci. Dalsze 673 miejsca oferuje 12 przedszkoli niepublicznych oraz 4 niepubliczne punkty przedszkolne - 80 miejsc. W gminie jest 7 szkół podstawowych, gdzie w 91 oddziałach uczy się 1747 uczniów. Samorząd prowadzi 4 szkoły podstawowe dla 1635 uczniów. W Łomiankach są 3 gimnazja, gdzie w 27 oddziałach uczy się 630 uczniów (2 gimnazja gminne, do których uczęszcza 623 uczniów) oraz 1 liceum ogólnokształcące prowadzone przez powiat. W 2015 r gmina rozpoczęła budowę szkoły w Dąbrowie Leśnej (z halą sportową, aulą koncertową, boiskiem i placem zabaw) i rozbudowę SP w Dziekanowie Polskim (z halą sportową i boiskiem). Ponadto trwa budowa przedszkola w Dziekanowie Leśnym. Wszystkie wymienione inwestycje powinny być zakończone do połowy 2017 r. Od 2015 r. trwa wdrożenie systemu optymalizacji kosztów systemu oświatowego gminy.

Sport i rekreacja

Atrakcyjne tereny Puszczy Kampinoskiej i Doliny Wisły, są podstawą do rozwoju turystyki pieszej, rowerowej i jeździectwa. Działa kilka stadnin, prowadzących naukę i treningi jazdy konnej. Na obszarze Łomianek wyznaczono szlaki turystyczne i konne. Rozwijany jest system dróg rowerowych, w którym

występują zarówno ścieżki rowerowe o funkcji krajoznawczej, jak i drogi rowerowe stanowiące alternatywę dla komunikacji samochodowej. Gmina cyklicznie organizuje biegi i rajdy rowerowe. Atrakcją jest sezonowa przeprawa promowa łącząca brzegi Wisły na wysokości Burakowa i Tarchomina.

W 2009 r. wybudowane zostało boisko wielofunkcyjne w Dąbrowie Leśnej (ul. Akacyjowa) oraz boisko ORLIK 2012 (ul. Fabryczna). Na terenie miasta działa Integracyjne Centrum Dydaktyczno-Sportowe im Jana Pawła II - jeden z najnowocześniejszych ośrodków dydaktyczno-sportowo-rekreacyjnych na Mazowszu, składający się z nowoczesnej szkoły i części sportowo-rozrywkowej, w skład której wchodzi m.in. hala sportowa, aula, pływalnia, sauna, strzelnica, fitness.

Kultura

Na terenie miasta działa Centrum Kultury - miejsce spotkań z muzyką, teatrem, literaturą i plastyką. Oferta Centrum adresowana jest do wszystkich grup wiekowych, Mieszkańcy rozwijają tu swoje pasje w licznych sekcjach m.in. rękodzieła artystycznego, plastycznej, metaloplastycznej, literackiej, ceramicznej, gimnastycznej, cyrkowej, shaolin kempo, muzycznej. Działają tu także Klub Seniora, Salon Kobiet 50+, zespół taneczny „Łomianeczki” i teatry „Spinka” i „Spineczka”. Oprócz zajęć stałych w CK odbywają warsztaty bębniarskie, fotograficzne, śpiewu białego, plenery malarskie, capoeira. Działa również galeria, gdzie prezentują prace młodzi artyści i twórcy związani z Łomiankami.

W gminie działa Gminna Biblioteka Publiczna i punkty biblioteczne. Biblioteka Publiczna to najstarsza instytucja kultury w Łomiankach, powstała w 1947 r. Posiada dwie filie: w Dziekanowie Nowym i Dąbrowie oraz Punkt Biblioteczny w Burakowie. W głównej siedzibie Biblioteki znajdują się czytelnie: naukowa, komputerowa oraz „Willa Śmiesznotka” (czytelnia dziecięca). Organizowane są coroczne festyny plenerowe oraz koncerty w kościele w Łomiankach.

Ochrona zdrowia

W Łomiankach działają dwie przychodnie publiczne, w tym nowy ośrodek zdrowia przy ul. Szpitalnej. Opiekę zdrowotną świadczą także dwie duże prywatne przychodnie oraz liczne prywatne gabinety lekarskie o różnych specjalizacjach. Część mieszkańców korzysta ze specjalistycznej pomocy przychodni zlokalizowanych w Warszawie. W Dziekanowie Leśnym działa Wojewódzki Szpital Dziecięcy im. Dzieci Warszawy.

Pomoc społeczna

Pomoc społeczną zapewnia Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomiankach. Udzielając pomoc w postaci świadczeń pieniężnych różnych rodzajów, pomoc rzeczową, pracę socjalną, oraz usługi opiekuńcze przeznaczone dla osób starszych i niepełnosprawnych wymagających pomocy.

W 2014 r. z różnych form pomocy społecznej w ramach zadań gminnych i zleconych skorzystało:

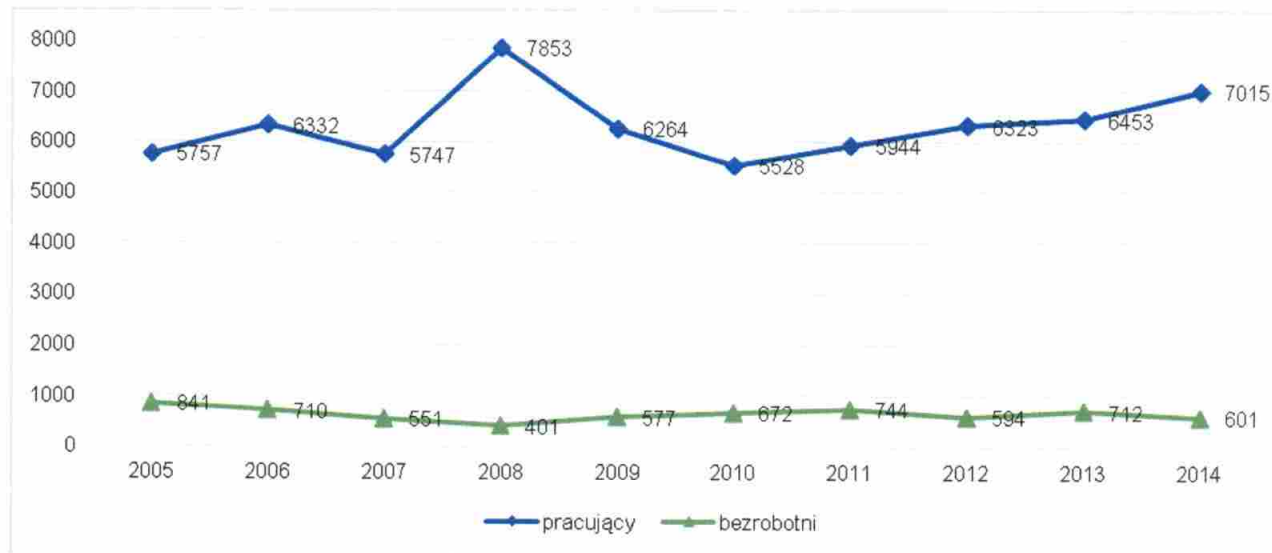
- 301 rodzin (bez świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego i stypendium),
- 631 osobom przyznano świadczenia w ramach zadań własnych i zleconych,
- 773 rodzinom przyznano świadczenia rodzinne oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
- 68 osobom udzielono pomocy w formie stypendium,
- 14 osobom udzielono pomocy w formie zasiłku szkolnego,
- 4 rodziny korzystały z dodatku mieszkaniowego.

1.7. Potencjał rynku pracy

Liczba pracujących w Łomiankach waha się, przy czym od 2010 r. obserwowany jest stały jej wzrost. W 2014 r. pracujących w gminie było o blisko 22% więcej niż w roku 2005 - świadczy to o niewielkiej dynamice przyrostu lokalnej gospodarki, która bazuje w większości na potencjale MSP (mali i średni przedsiębiorcy), w tym głównie branż usługowych, gastronomicznych, handlowych.

Duża część osób mieszkających w Łomiankach pracuje w Warszawie, co jest typowe dla wszystkich miejscowości podwarszawskich.

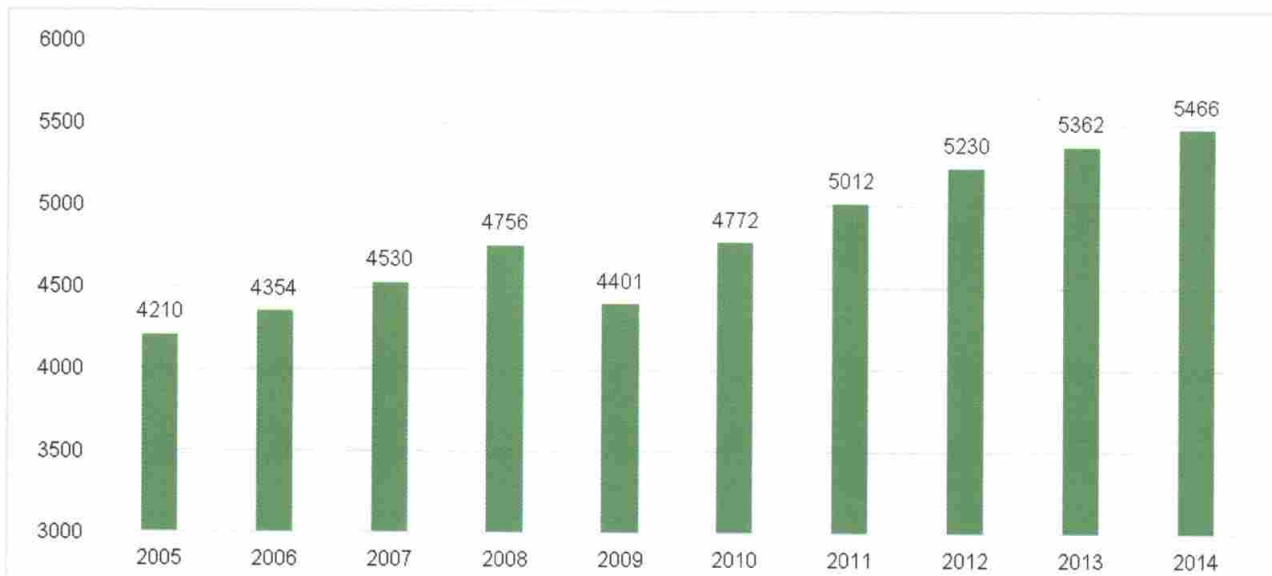
Bezrobocie w Łomiankach nie ma charakteru strukturalnego. W 2014 r. zarejestrowano jedynie 601 bezrobotnych i ich liczba w 2014 r. zmniejszyła się o blisko 29% w porównaniu z rokiem 2005.

Wykres 5: Porównanie liczby pracujących i liczby bezrobotnych w gminie Łomianki w latach 2005-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

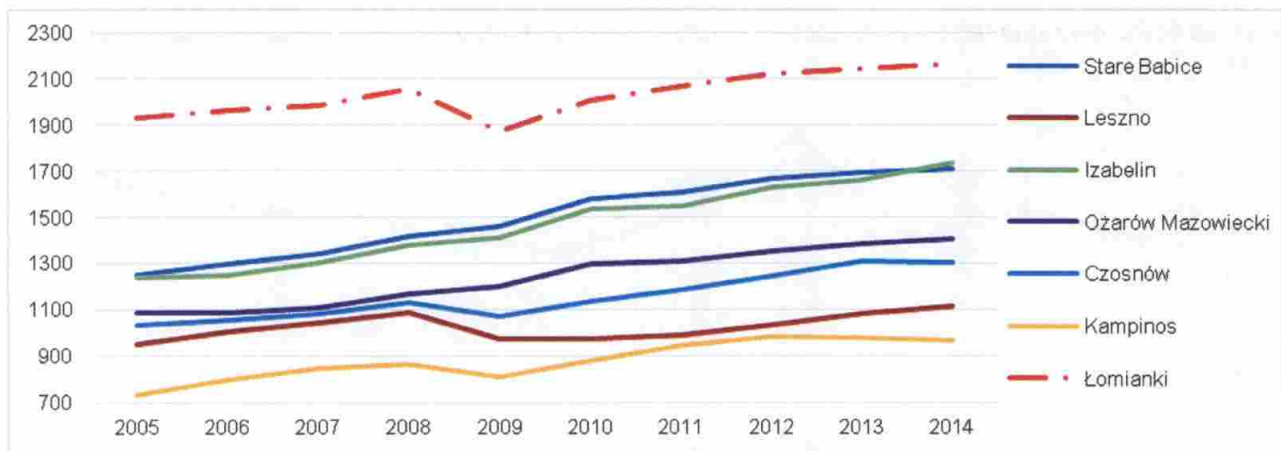
1.8. Potencjał gospodarczy

Łomianki to jedna z nielicznych gmin w kraju, gdzie w ostatnim czasie nastąpił wzrost przedsiębiorczości i rozwój ilościowy małych oraz średnich firm. Według danych statystycznych opublikowanych przez GUS, w dniu 31 grudnia 2014 r. zarejestrowano tu 5.466 podmiotów gospodarki narodowej. Według danych Instytutu Eurotest udziału sektora usług w gospodarce Łomianek systematycznie rośnie i aktualnie działa 2.675 firm usługowych co stanowi 49,8% ogółu firm. Sektor handlu w gospodarce Łomianek to 1.525 firm, czyli 28,4% ogółu przedsiębiorstw.

Wykres 6: Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Łomianki w latach 2005-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 7: Porównanie wartości wskaźnika liczby podmiotów gospodarczych przypadających na 10.000 ludności w wybranych gminach podwarszawskich w latach 2005-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dane przedstawione na wykresie 7 wskazują, że gmina Łomianki jest wyraźnym liderem wśród podwarszawskich gmin w zakresie liczby podmiotów gospodarczych w stosunku do liczby ludności. Teren gminy jest atrakcyjnym miejscem prowadzenia działalności gospodarczej ze względu na bardzo dobre połączenie z Warszawą, względnie tańsze koszty prowadzenia firmy, niższe ceny działek w porównaniu ze stolicą oraz dostępność powierzchni biurowo-usługowej.

2. Podsumowanie najważniejszych problemów rozwojowych Gminy Łomianki na rok 2015 - analiza SWOT

Analiza uwarunkowań i problemów rozwoju umożliwiła:

- wskazanie kluczowych uwarunkowań, czyli zdarzeń, zjawisk, tendencji i procesów, wpływających pozytywnie lub negatywnie na jej rozwój (obecnie lub w przyszłości), czyli **szans i zagrożeń** rozwojowych gminy Łomianki,
- identyfikację **silnych i słabych stron** gminy Łomianki wynikających z obecnej sytuacji w sferze społecznej, gospodarczej, ekologicznej, przestrzennej i dziedzictwa kulturowego.

Tabela 1: Analiza SWOT

	SILNE STRONY	SŁABE STRONY	SZANSE	ZAGROZENIA
▪ przestrzenne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ atrakcyjne sąsiedztwo ▪ zaktualizowanie Studium warunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego ▪ opracowanie wieloletniego programu sporządzania i uchwalania planów miejscowych ▪ Wyznaczenie terenów do rewitalizacji i na organizację przestrzeni publicznych ▪ Konkurs urbanistyczno-architektoniczny na rewitalizację centrum i rozbudowę Urzędu Miejskiego ▪ Nowoczesny system gromadzenia danych o przestrzeni (gminny system informacji przestrzennej)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak centrum miasta i ośrodków wiejskich ▪ Rozproszenie budynków administracyjnych ▪ Zacieranie się różnic w krajobrazie obszarów wiejskich i miejskich ▪ Niskie walory krajobrazu zurbanizowanego ▪ Dualizm przestrzenny spowodowany położeniem po obu stronach drogi krajowej S7; ▪ Brak mpzp, urbanizacja terenów wiejskich przy pomocy decyzji o warunkach zabudowy, ▪ rozpraszanie zabudowy ▪ słaba jakość przestrzeni publicznych ▪ porolnicza parcelacja terenu, brak tradycji w prowadzeniu scaleń i powiernych podziałów	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy ▪ Stały popyt na podwarszawskie tereny mieszkaniowe ▪ Narodowy program rewitalizacji ▪ Zintegrowane Inwestycje Terytorialne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dezintegracja przestrzenna gminy układem drogowym ponadlokalnym ▪ Odwlekanie w czasie realizacji inwestycji drogowych o znaczeniu ponadlokalnym ▪ Silna konkurencja w ofercie terenów inwestycyjnych w aglomeracji warszawskiej
▪ społeczne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Atrakcyjna oferta sportowa i kulturalna ▪ Liczne inwestycje oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Duży odsetek ludności napływowej ▪ mała identyfikacja napływowych mieszkańców z gminą ▪ Brak mieszkań komunalnych ▪ Duży odsetek ludności zamieszkującej bez zameldowania	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Korzystna sytuacja demograficzna gminy na tle gmin WOF	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrastający odsetek osób starszych ▪ wyhamowujące tempo wzrostu liczby ludności

■ gospodarcze	<ul style="list-style-type: none"> ■ Bardzo dobrze rozwinięty sektor lokalnej przedsiębiorczości, głównie MSP ■ Wysoki udział wydatków inwestycyjnych w budżecie gminy ■ Stosunkowo wysokie dochody własne gminy ■ Trwały wzrost liczby przedsiębiorstw produkcyjnych, hurtowni i zakładów usługowych ■ Bogate walory przyrodnicze najbliższego sąsiedztwa ■ Zdrowe środowisko, duża ilość terenów otwartych ■ Koncepcja rekultywacji układu starorzeczy Wisły	<ul style="list-style-type: none"> ■ Brak „marki” gminy – identyfikatora Łomianek na zewnątrz ■ Złe warunki pracy administracji samorządowej gminy, przekładające się na niedostateczny standard obsługi przedsiębiorców ■ Lokalizowanie działalności gospodarczej w kwartałach zabudowy mieszkaniowej	<ul style="list-style-type: none"> ■ popyt na lokowanie działalności gospodarczej w sąsiedztwie stolicy ■ popyt warszawiaków na wypoczynek w bliskim sąsiedztwie Warszawy	<ul style="list-style-type: none"> ■ słaba oferta terenów pod duże inwestycje
■ przyrodnicze	<ul style="list-style-type: none"> ■ Własna komunikacja publiczna ■ Dobrze zorganizowany system komunikacji publicznej ■ Dobrze rozwinięty i wydajny system elektroenergetyczny, gazowniczy; ■ Dobrze działająca gospodarka odpadami komunalnymi ■ Nowoczesna oczyszczalnia ścieków z rezerwą odbioru nieczystości	<ul style="list-style-type: none"> ■ Presja urbanistyczna na najcenniejsze krajobrazowo i przyrodniczo tereny (lasy, sąsiedztwo KPN i brzeży starorzecza) ■ Presja na zabudowę terenów o niekorzystnych warunkach geotechnicznych	<ul style="list-style-type: none"> ■ Modernizacja wałów przeciwpowodziowych ■ Subwencja ekologiczna	<ul style="list-style-type: none"> ■ Niedostateczne finansowanie inwestycji prośrodowiskowych ■ Brak skutecznych instrumentów do utrzymywania wymaganej prawem ponadlokalnym ciągłości przyrodniczej pomiędzy KPN a Doliną Wisły
■ infrastrukturalne		<ul style="list-style-type: none"> ■ Nieuregulowany stan własności znacznej części dróg gminnych ■ Niewystarczająco rozwinięty system drogowy, duży odsetek dróg zbyt wąskich co generuje dodatkowe koszty przy budowie infrastruktury ■ Brak ścieżek rowerowych ■ Słabe uzbrojenie wiejskiej części gminy ■ Brak kanalizacji deszczowej ■ Brak wyprzedzającego zabudowę uzbrojenia terenu	<ul style="list-style-type: none"> ■ Budowa drogi ekspresowej S7 i Mostowej Trasy Legionowskiej	<ul style="list-style-type: none"> ■ Przeciążenie dróg ponadlokalnych biegnących przez teren gminy

DOCELOWA WIZJA (STAN IDEALNY)**„ŁOMIANKI - IDEALNE MIEJSCE DO MIESZKANIA, PRACY I WYPOCZYNKU
W WARSZAWSKIM OBSZARZE FUNKCJONALNYM ”****3. Cele strategiczne i operacyjne (obszary priorytetowe strategii)**

Na potrzeby realizacji Strategii Rozwoju Gminy Łomianki na lata 2016-2030 (zwanej dalej Strategią) opracowano 5 celów strategicznych i odpowiadające im cele operacyjne. Celom Operacyjnym przypisano szczegółowe Programy Operacyjne, w ramach których zaprogramowano konkretne zadania realizacyjne. Dla zachowania przejrzystości układu celów „Strategii” oddzielono układ logiczny celów strategicznych i operacyjnych od konkretnych zadań realizacyjnych.

❖ CEL STRATEGICZNY 1: EFEKTYWNA PRZESTRZENNO-GOSPODARCZA INTEGRACJA ŁOMIANEK Z WARSZAWSKIM OBSZAREM FUNKCJONALNYM I OBSZAREM METROPOLITARNYM WARSZAWY

- **Cel operacyjny 1.1 Usprawnienie komunikacji indywidualnej i publicznej z Warszawą, w tym promowanie transportu niskoemisyjnego w dojazdach do Warszawy (ścieżki rowerowe, tramwaj, autobusy niskoemisyjne)**

Przykładowe działania:

- kompleksowy remont i budowa głównych dróg w Gminie Łomianki,
- poprawa dostępności komunikacyjnej zewnętrznej,
- budowa linii tramwajowej (łączycej gminę z Warszawą),
- realizacja alternatywnych w stosunku do ul. Warszawskiej rozwiązań komunikacyjnych łączących teren gminy z Warszawą, w tym małej obwodnicy Centrum Łomianek.
- wyznaczenie miejsc parkingowych dla samochodów osobowych i ciężarowych na obszarze gminy,
- modernizacja istniejących i budowa nowych ciągów pieszych, ścieżek rowerowych
- budowa urządzeń bezpieczeństwa ruchu na najważniejszych drogach gminnych.

Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:

- średni czas dojazdu w minutach do centrum Warszawy,
- długość wybudowanych dróg rowerowych o charakterze komunikacyjnych (km/rok)
- długość wybudowanych dróg rowerowych o charakterze turystycznym (km/rok)

- **Cel operacyjny 1.2. Pełna integracja społeczna, gospodarcza i przestrzenna gminy z aglomeracją warszawską i w ramach Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego (WOF), w tym przy wykorzystaniu środków UE oraz instrumentu planowanego „warszawskiego powiatu metropolitalnego”.**

Przykładowe działania:

- opracowanie scenariuszy rozwoju przestrzennego gminy uwzględniających integrację Łomianek w ramach Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego,
- skuteczne pozyskanie środków UE w ramach instrumentu ZIT WOF,
- skuteczne negocjacje z m.st. Warszawą w zakresie rozwiązywania problemów infrastrukturalnych, w tym głównie transportowych.

Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:

- liczba wspólnych projektów społecznych i gospodarczych realizowanych w ramach instrumentu ZIT WOF (szt/rok)
- liczba wspólnych projektów społecznych i gospodarczych realizowanych w partnerstwie z gminami aglomeracji (poza ZIT WOF) (szt/rok)

- liczba beneficjentów ostatecznych z terenu gminy uczestniczących w projektach ZIT WOF
- liczba umów partnerskich zawartych pomiędzy gminą i instytucjami/organizacjami z terenu gminy zawarta z podmiotami publicznymi i prywatnymi z terenu WOF (szt/rok)
- liczba platform cyfrowych utworzonych w celu integracji gminnej oferty usług publicznych z ofertą gmin WOF (szt/rok)
- liczba przedsiębiorców gminnych objętych wsparciem w ramach instrumentu CIG WOF (szt/rok)

▪ **Cel operacyjny 1.3. Udział gminy w pracach dotyczących rozwiązywania ponadlokalnych i lokalnych problemów transportowych w obszarze metropolitalnym.**

Przykładowe działania:

- udział w konferencjach i spotkaniach roboczych dotyczących rozwoju infrastruktury drogowej w obszarze metropolitalnym,
- włączenie się Gminy Łomianki w prace stowarzyszenia „Metropolia Warszawa”,
- budowa wspólnego porozumienia gmin pasma zachodniego WOF (Łomianki, Leszno, Izabelin, Stare Babice, Ożarów Maz., Pruszków, Piastów, Michałowice, Czosnów) w celu lobbowania wspólnych interesów na forum ZIT WOF

Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:

- liczba spotkań, wydarzeń, konferencji, komitetów konsultacyjnych i sterujących, w których biorą udział przedstawiciele gminy (szt/rok)
- liczba zawartych porozumień wynikających ze współpracy
- liczba wydarzeń/spotkań zainicjowana przez władze gminy i mających na celu integrację obszaru aglomeracji (szt/rok)

▪ **Cel operacyjny 1.4 Zintegrowana w układzie metropolitalnym promocja Łomianek w bezpośrednim i dalszym otoczeniu (region, kraj)**

Przykładowe działania:

- opracowanie i wdrożenie projektu kompleksowej promocji Łomianek w ramach Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego (przy wykorzystaniu instrumentu ZIT WOF),
- integracja oferty gospodarczej i inwestycyjnej gminy z systemem promocji gospodarczej WOF, wypracowanie stałego modelu współpracy z potencjalnymi partnerami gospodarczymi gminy przy wykorzystaniu planowanego Centrum Informacji Gospodarczej (CIG) WOF, uruchomienie stałego stanowiska promocji oferty gospodarczej i turystycznej gminy przy wykorzystaniu CIG WOF),
- aktywny udział Gminy Łomianki we wspólnych projektach skierowanych do mieszkańców WOF, w tym głównie dzieci i młodzieży oraz seniorów),
- integracja systemu informacji gminy z aplikacjami wspólnymi dla gmin WOF, np. WOF EXPO, WOF PROMO-INFO, e-archiwum itp.),
- wykorzystanie ogromnego potencjału społecznego aglomeracji warszawskiej, w tym: współpraca z instytucjami miejskimi oraz z warszawskimi organizacjami społecznymi w zakresie kultury, sportu, rekreacji; korzystanie z doświadczeń Warszawy i innych gmin, budowa wspólnej (komplementarnej) oferty sportowej i kulturalnej, wykorzystanie platform cyfrowych do wspólnego zarządzania usługami społecznymi (np. e-zdrowie, e-kultura, e-rekreacja),
- budowa zintegrowanego systemu informacji gospodarczej (w ramach instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych ZIT), budowa systemu kojarzenia podmiotów gospodarczych w ramach całego WOF, skuteczne wykorzystanie przez gminne przedsiębiorstwa potencjału badawczo-rozwojowego i innowacyjnego Warszawy, wykorzystanie międzynarodowego potencjału aglomeracji z budowie gminnej oferty terenów inwestycyjnych,
- wykorzystanie potencjału środowiskowego KPN i Doliny Wisły dla rozwoju turystyki weekendowej dla mieszkańców aglomeracji, zintegrowana promocja turystyczna gminy

w ramach WOF (skuteczne dojście z ofertą turystyczną), promowanie gminy w ramach systemu informacji turystycznej Warszawy,

- udział w kongresach, targach, konferencjach i innych wydarzeniach podczas, których możliwe jest zaprezentowanie oferty społecznej, turystycznej i gospodarczej gminy,
- promocja walorów gminy w mediach społecznościowych, prasie specjalistycznej, w sieciach klastrowych itp.,
- wprowadzenie elementów zarządzania marketingowego, marketing terytorialny.

Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:

- liczba artykułów/cytowań/udostępnień informacji dotyczących gminy, jej walorach i wydarzeń odbywających się w niej
- liczba promowanych wydarzeń gminnych w sieci promocji WOF (szt/rok)
- poziom rozpoznawalności atutów gminy (wyniki badań ankietowych)

❖ **CEL STRATEGICZNY 2: KONSEKWENTNE LIKWIDOWANIE ZAPÓŹNIEŃ W ROZWOJU INFRASTRUKTURY**

- **Cel operacyjny 2.1: Infrastruktura techniczna dopasowana do potrzeb mieszkańców i przedsiębiorców, w tym w szczególności: infrastruktura wodociągowo-kanalizacyjna, drogowa, odwodnieniowa, energetyczna.**

Przykładowe działania:

- konsekwentna rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej: kolektorów w wiejskiej części gminy oraz przyłączy w mieście
- budowa kanalizacji deszczowej w mieście ramach systemu odwodnienia Łomianek,
- konsekwentna rozbudowa sieci wodociągowej; magistrali w wiejskiej części gminy i przyłączy w mieście, budowa tzw. "spinek" w ciągach magistrali wodociągowej,
- wdrożenie nowoczesnych systemów zarządzania sieciami gminnymi
- termomodernizacja obiektów publicznych w gminie,
- rewitalizacja obszaru starorzecza Wisły z budową urządzeń małej retencji i odtworzeniem zbiorników wodnych
- wspieranie wymiany pieców grzewczych w gospodarstwach domowych,
- kontrola procesów spalania – punkty monitoringu stanu zanieczyszczenia powietrza i stały program informacyjny,
- wykorzystanie energii z OZE w tym ciepłej z ziemi i powietrza oraz słonecznej
- modernizacja i wykonanie chodników oraz ścieżek rowerowych wzdłuż głównych ulic gminy – w szczególności połączenia do szkół, obiektów publicznych,
- budowa systemu komunikacyjnych dróg rowerowych w ramach ZIT WOF,
- budowa systemu turystycznych dróg rowerowych na terenie KPN, Doliny Wisły i w ich sąsiedztwie, tworząca spójną sieć łączącą Warszawę z gminą Izabelin, gminą Leszno, gminą Łomianki gminą Kampinos, gminą Leoncin i gminą Czosnów,
- poprawa systemu komunikacji gminnej, przedłużenie biegu istniejących linii autobusowych, budowa nowych przystanków komunikacji gminnej
- budowa systemu bezpiecznych przejść dla pieszych (m.in. wysepki),
- kompleksowa instalacja urządzeń bezpieczeństwa ruchu na drogach publicznych.

Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:

- poziom skanalizowania gminy (%)
- poziom zwodociągowania gminy (%)
- ilość ścieków odprowadzanych w dam³
- liczba energooszczędnych punktów świetlnych (szt/rok)
- liczba wypadków drogowych z udziałem pieszych
- % awaryjności sieci elektroenergetycznej

- długość zmodernizowanych i wybudowanych dróg gminnych (km/rok)
- udział dróg o nawierzchni twardej (twardej ulepszonej) w długości dróg ogółem
- nakłady na utrzymanie dróg (zł/rok)
- liczba nowych miejsc parkingowych (szt/rok)
- długość nowych/zmodernizowanych ścieżek rowerowych (km)
- długość zmodernizowanych chodników (km/rok)

▪ **Cel operacyjny 2.2: Baza sportowo-rekreacyjna dostosowana do wysokich wymagań mieszkańców, zapewniająca wysokiej jakości różnorodne usługi dla każdej grupy wiekowej mieszkańców.**

Przykładowe działania:

- budowa boisk rekreacyjnych dla różnych dyscyplin sportowych, w tym budowa nowego stadionu miejskiego,
- modernizacja i budowa placów zabaw, skateparku, siłowni zewnętrznych,
- uzupełnianie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w poszczególnych sołectwach,
- budowa systemu ścieżek rowerowych o charakterze turystyczno-rekreacyjnym,
- tworzenie centrów miejscowości - miejsc spotkań i wypoczynku mieszkańców,
- zagospodarowanie rekreacyjne obszaru Doliny Łomiankowskiej – przy zachowaniu walorów przyrodniczych cennych terenów starorzecza Wisły.

Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:

- liczba nowych obiektów sportu i rekreacji (m²/rok)
- liczba uczniów przypadająca na 1 salę gimnastyczną w roku
- liczba dzieci i młodzieży korzystająca z obiektów gminnej infrastruktury sportowej
- liczba osób 50+ korzystająca z obiektów gminnej infrastruktury sportowej

▪ **Cel operacyjny 2.3: Dobrze rozwinięta i nowoczesna baza dla rozwoju działalności kulturalnej**

Przykładowe działania:

- rozwój oferty kulturalnej w sołectwach,
- stała modernizacja obiektów kultury, rozwój instytucji realizujących cele kulturalne, w tym biblioteki,
- poprawa wyposażenia instytucji kultury,
- organizacja i promocja ogólnogminnych imprez kulturalnych
- rozwój współpracy gminy w zakresie kultury z jednostkami na szczeblu krajowym i międzynarodowym,
- opracowanie i wdrożenie gminnej strategii usług kulturalnych (uwzględniającą CK i ICDS).

Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:

- powierzchnia zmodernizowanych obiektów kultury (m²/rok)
- liczba nowych imprez i projektów kulturalnych w gminie (szt/rok)
- księgozbiór bibliotek na 1000 ludności
- wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach

▪ **Cel operacyjny 2.4: Nowoczesna i odpowiadająca oczekiwaniom mieszkańców baza techniczna systemu oświaty i wychowania, ochrony zdrowia oraz pomocy społecznej**

Przykładowe działania:

- rozbudowa, modernizacja i remonty bazy oświaty i wychowania oraz budowy infrastruktury sportowej wokół szkół (bieżnie) oraz instalacji wykorzystujących OZE (odnawialne źródła energii),
- tworzenie ogólnodostępnych świetlic środowiskowych dla dzieci i młodzieży,
- wsparcie dla procesów adaptacji pomieszczeń i budynków na cele wychowawcze i społeczne,
- wymiana wyposażenia dydaktyczno-edukacyjnego, w tym cyfryzacja,

- instalacja mikro i małych urządzeń wykorzystujących OZE na obiektach infrastruktury społecznej,
  - ciągła komputeryzacja i informatyzacja szkół gminnych,
  - budowa i wdrożenie elektronicznych systemów dostępu do informacji oświatowej,
  - budowa dziennego domu opieki dla seniorów,
  - budowa świetlicy socjoterapeutycznej,
  - wszechstronne i aktywne działanie MOPS (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej), w tym przy udziale środków UE,
  - wsparcie rozwoju usług specjalistycznych w istniejących zakładach opieki zdrowotnej,
  - poprawa dostępu do świadczeń zdrowotnych - lepszy dostęp do lekarzy specjalistów,
  - zwiększenia konkurencji pomiędzy istniejącymi prywatnymi ZOZ na terenie gminy.
- Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:
- liczba dzieci i młodzieży korzystająca z nowoutworzonych ogólnodostępnych świetlic (os./rok)
  - powierzchnia zaadaptowanych budynków/pomieszczeń na cele wychowawcze, świetlicowe
  - liczba uczniów przypadająca na 1 komputer w szkołach gminnych (os./komputer)
  - liczba osób korzystająca z dziennego domu opieki
  - liczba osób korzystająca z różnych form wsparcia MOPS i świadczeń zdrowotnych
- **Cel operacyjny 2.5: Zapewnienie odpowiedniej ochrony cennych przyrodniczo terenów i krajobrazów wokół KPN i Doliny Wisły poprzez, regulację stosunków wodnych, rewitalizację terenów starorzecza Wisły, uwzględnianie ochrony w planach miejscowych**
- Przykładowe działania:
- opracowanie i wdrożenie kompleksowego programu rewitalizacji starorzecza Wisły uwzględniającego potrzeby retencji wody i rehabilitację biologiczną terenów zdegradowanych (zbiorniki wodne, zadrzewienia śródpolne i nadwodne, wydmy, krawędź doliny Wisły, lasy),
  - ochrona cennych przyrodniczo terenów Doliny Łomiankowskiej i sąsiedztwa KPN ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
  - przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy na terenie Doliny Łomiankowskiej
  - ochrona lasów i terenów okresowo podmokłych przed presją urbanizacyjną
  - monitoring nielegalnych miejsc składowania odpadów (miejsc do tego nieprzeznaczonych) tzw. „dzikich wysypisk”,
  - dalsza skuteczna kontrola i uszczelnianie systemu gospodarowania odpadami,
  - promocja i edukacja prawidłowego postępowania z odpadami,
  - akcje dyscyplinująco-kontrolne w sprawie niewłaściwego postępowania z odpadami.
  - wymiana pokryć dachów zawierających azbest,
- Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:
- powierzchnia zrewitalizowanych terenów zieleni i parków na terenie gminy (m²/rok)
  - powierzchnia zbiorników wodnych
  - powierzchnia lasów
  - odpady komunalne objęte systemem segregacji (%)
  - ilość odpadów komunalnych
  - liczba dzikich wysypisk odpadów
  - ilość odpadów poddanych odzyskowi w ilości odpadów ogółem
  - ilość odpadów poddanych utylizacji w ilości odpadów ogółem
  - zmniejszenie ładunku BTZ5 i NNH4 w ściekach gminnych (kg/rok)
  - liczba mieszkańców przeszkolonych w zakresie edukacji i świadomości ekologicznej (os./rok)
- **Cel operacyjny 2.6: Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego w gminie**
- Przykładowe działania:

- budowa systemu gminnego monitoringu,
- tworzenie wspólnych programów zwalczania przestępczości,
- poprawa bezpieczeństwa i organizacji ruchu drogowego,
- poprawa bezpieczeństwa w zakresie zagrożenia przestępczymi,

Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:

- spadek liczby rannych i zabitych w wypadkach drogowych (os/rok)
- spadek liczby przestępstw i wykroczeń (szt/rok)
- zwiększona wykrywalność przestępstw (%/rok)

▪ **Cel operacyjny 2.7: Uregulowana i odpowiadająca potrzebom mieszkańców sytuacja mieszkaniowa**

Przykładowe działania:

- utworzenie gminnego zasobu mieszkań socjalnych,
- tworzenie zasobu lokali komunalnych (budowa, zakup mieszkań, wynajem),
- promowanie różnorodnych form budownictwa mieszkaniowego,
- pozyskanie środków UE na modernizację i remonty zasobów mieszkaniowych,
- realizacja przy współfinansowaniu UE projektów w zakresie budownictwa mieszkaniowego pod warunkiem spełnienia wymogów określonych w art. 7 (2) Rozporządzenia Rady (WE) nr 1080/2006.

Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:

- liczba oddanych mieszkań, w tym mieszkań socjalnych (szt/rok)
- powierzchnia zaadaptowanych budynków na cele mieszkaniowe (m²/rok)
- powierzchnia odnowionych zasobów mieszkaniowych (m²/rok)
- udział mieszkań wyposażonych w niezbędną infrastrukturę sanitarno-ciepłowniczą z liczbą mieszkań ogółem (wodociąg, gaz, CO, kanalizacja)
- średnia p.u. mieszkań przypadająca na 1 mieszkańca
- wartość środków UE pozyskanych na modernizację i remonty zasobów mieszkaniowych (zł/rok)

▪ **Cel operacyjny 2.8: Kompleksowa informatyzacja gminnych placówek publicznych, rozwój sieci światłowodowej w gminie**

Przykładowe działania:

- Zakup serwerów do gromadzenia danych, wraz z niezbędnymi zabezpieczeniami
- zakup aplikacji do udostępniania informacji za pośrednictwem Internetu,
- rozwój e-usług,
- budowa sieci bezprzewodowego dostępu do Internetu,
- budowa sieci światłowodowej przy wykorzystaniu środków UE.

Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:

- liczba portali dziedzinowych dostępnych dla mieszkańców
- liczba mieszkańców korzystających z Internetu (os/rok)
- liczba projektów szkoleniowych z zakresu edukacji informatycznej
- długość wybudowanej sieci światłowodowej
- udział gospodarstw domowych wyposażonych w komputery osobiste z dostępem do Internetu

▪ **Cel operacyjny 2.9: Dostępne i funkcjonalne obiekty administracji samorządowej (rozbudowa Urzędu Miejskiego), funkcjonalna, uporządkowana i estetyczna przestrzeń publiczna w gminie**

Przykładowe działania:

- tworzenie nowoczesnego, przyjaznego mieszkańcom gminnego centrum administracyjno-usługowego w Łomiankach (wokół rozbudowanego Urzędu Miejskiego)

- rozwój reprezentacyjnych przestrzeni publicznych w ciągu ulic Szpitalna-Wiejska z placem miejskim w rejonie skrzyżowania z Warszawską,
- rewitalizacja tkanki architektoniczno-urbanistycznej otoczenia ulicy Warszawskiej
- wzmocnienie funkcji centrum gminy – koncentracja obiektów: usług, gastronomii, kultury, wypoczynku-rekreacji, administracji,
- dbałość o czystość gminy, zwłaszcza w otoczeniu KPN i starorzecza Wisły,
- ochrona cennych przyrodniczo obszarów gminy (w szczególności lasy), poprawa stanu środowiska mieszkalnego.

Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:

- powierzchnia urządzonej przestrzeni publicznej na mieszkańca (m^2 /miesz.)
- atrakcyjność przestrzeni publicznej (% wskazań mieszkańców w okresowych badaniach ankietowych)
- liczba korzystających z gminnego systemu informacji turystycznej (osoby/rok)

❖ **CEL STRATEGICZNY 3: SKUTECZNE ZARZĄDZANIE PUBLICZNE, WZROST KONKURENCYJNOŚCI, INNOWACYJNOŚCI, DYWERSYFIKACJA I ROZWÓJ BAZY EKONOMICZNEJ**

▪ **Cel operacyjny 3.1: Gmina przygotowana do absorpcji środków potencjalnych inwestorów prywatnych**

Przykładowe działania:

- uzbrojeniu potencjalnie atrakcyjnych terenów na inwestycje usługowo-produkcyjne (nie uciążliwe dla środowiska),
- uwzględnianie potrzeb inwestorów przy uchwalaniu planów miejscowych,
- skuteczna promocja walorów gospodarczych gminy
- zmiany organizacyjne pracy administracji samorządowej – kompleksowa, zintegrowana obsługa podmiotów gospodarczych/ inwestorów – biuro obsługi inwestorów
- przygotowanie i upowszechnienie oferty inwestycyjnej gminy, w tym terenów pod inwestycje mieszkaniowe oraz produkcyjno-usługowe,
- ścisła współpraca Urzędu Miejskiego z lokalnymi przedsiębiorcami, pomoc w utworzeniu gminnego cechu/zrzeszenia przedsiębiorców, utworzenie stałej rady konsultacyjnej przy Burmistrzu gminy rozpatrującej problemy gminnej przedsiębiorczości,
- organizacja cyklicznych spotkań, targów, prezentacji oferty firm działających w gminie,
- stworzenie „Wirtualnego biura” jako instytucji przyciągającej innowacyjne przedsiębiorstwa sektora MSP oraz zachęcającej do przedsiębiorczości mieszkańców Gminy Łomianki,
- wykorzystanie instrumentu Partnerstwa Publiczno-Prywatnego (PPP) przy realizacji inwestycji komunalnych.

Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:

- liczba nowych inwestorów lokujących kapitał w gminie (szt/rok)
- powierzchnia terenów inwestycyjnych (m^2)
- powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych (m^2)
- wartość zainwestowanego kapitału (zł/rok)
- przyrost wpływów z tytułu podatków od osób prawnych i opłat lokalnych (środk transportowe itp.) (zł/rok)

▪ **Cel operacyjny 3.2: Wysoka konkurencyjność gospodarcza gminy w obszarze metropolitalnym Warszawy (na tle pozostałych 39 gmin WOF)**

Przykładowe działania:

- uzbrajanie terenów przeznaczonych pod inwestycje produkcyjne i usługowe, w tym projekty infrastrukturalne dotyczące kompleksowego zagospodarowania terenów inwestycyjnych typu „greenfield” i „brownfield”,

- poprawa dostępności komunikacyjnej terenów inwestycyjnych,
- włączenie banków w system wsparcia młodych osób rozpoczynających życie zawodowe,
- zabezpieczenie atrakcyjnych terenów pod inwestycje w planach miejscowych,
- wprowadzenie systemu ulg podatkowych dla inwestorów,
- dalszy szybki wzrost konkurencyjności gospodarczej gminy,
- ułatwianie startu absolwentom szkół,
- poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem infrastruktury usługowej i okolo-turystycznej,
- poprawa podstawowych usług komunalnych obejmujących elementy infrastruktury technicznej, warunkujących rozwój społeczno-gospodarczy,
- promocja i szkolenia w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Obszarów Wiejskich,
- kontynuacja i rozszerzanie zakresu programu Leader oraz tworzenia Lokalnych Grup Działania (LGD),
- Budowa stałej platformy współpracy gminy z przedsiębiorcami,
- Inicjowanie współpracy ze środowiskiem naukowym.

Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:

- stopa bezrobocia
- udział zatrudnionych w sektorze przemysłowym w liczbie zatrudnionych ogółem
- udział zatrudnionych w sektorze usług rynkowych w liczbie zatrudnionych ogółem
- udział zatrudnionych w sektorze usług nierynkowych w liczbie zatrudnionych ogółem
- wpływy z podatku CIT w przeliczeniu na mieszkańca

▪ **Cel operacyjny 3.3: Gmina atrakcyjna dla potrzeb podwarszawskiej turystyki, w tym głównie turystyki weekendowej, baza infrastruktury turystycznej przystosowana do potrzeb rynku aglomeracji warszawskiej**

- kompleksowe zagospodarowanie okolo-turystyczne przestrzeni publicznej gminy (drogi rowerowe, oznakowanie, wydzielone strefy rekreacji i wypoczynku, infrastruktura techniczna wokół KPN i Doliny Wisły odpowiednia dla obsługi ruchu turystycznego.),
- stworzenie odpowiednich infrastrukturalnych warunków dla rozwoju turystyki jednodniowej i weekendowej - w tym budowa miejsc biwakowych, ścieżek rowerowych i oznakowanie szlaków turystyki pieszej i konnej,
- wsparcie dla budowy zaplecza hotelarskiego i gastronomicznego,
- stworzenie jednolitego systemu informacji turystycznej gminy, rozszerzenie elektronicznej bazy informacji turystycznej oraz stron www promujących gminę, wzmocnienie systemu promowania produktów turystycznych,
- aktualizacja i tworzenie folderów i innych publikacji informacyjnych na temat gminy,
- odnowa obiektów i szlaków dziedzictwa kulturowego, organizacja i rozszerzanie zakresu imprez i wydarzeń kulturalnych związanych z dziedzictwem, historią i tradycjami
- stworzenie spójnej gminnej oferty turystycznej, generującej pozytywny wizerunek gminy na rynku turystycznym (turystyka aktywna, turystyka przyrodnicza, turystyka kulturalna),
- skuteczne wykorzystanie potencjału środowiskowego gminy, organizacja wydarzeń/imprez/spotkań poświęconych unikalnym walorom środowiska przyrodniczego gminy,
- ochrona cennych przyrodniczo obszarów gminy, poprawa stanu środowiska mieszkalnego,
- kompleksowe uporządkowanie terenów przyległych do KPN,
- ograniczanie uciążliwości wynikających z nadmiernego ruchu drogowego oraz lokalnych komunalno-bytowych zanieczyszczeń powietrza,
- rozwój ogólnogminnych terenów zieleni, wypoczynku i rekreacji.

Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:

- liczba nowych obiektów na użytek turysty (szt)
- długość zagospodarowanych tras turystycznych (km/rok)
- liczba nowych ofert dotyczących turystyki w gminie (szt/rok)

- liczba dostępnych miejsc noclegowych (szt/rok)
- liczba nowych materiałów promocyjnych na temat gminy (szt)
- liczba miejsc noclegowych w agroturystyce (szt/rok)
- liczba nowych miejsc pracy w agroturystyce (szt/rok)
- liczba imprez i wydarzeń kulturalnych związanych z dziedzictwem, historią i tradycjami gminy (szt)

▪ **Cel operacyjny 3.4: Gminny rynek pracy dostosowany do potrzeb lokalnej i regionalnej gospodarki**

Przykładowe działania:

- wspieranie rozwoju przedsiębiorczości wśród młodzieży, m.in. poprzez udzielenie wsparcia doradczo-szkoleniowego dla osób zakładających działalność gospodarczą,
- wspieranie wolontariatu jako etapu przejściowego prowadzącego do podjęcia zatrudnienia oraz umożliwiającego zdobycie doświadczeń zawodowych,
- program wsparcia aktywności zawodowej i rozwijanie lokalnego rynku pracy,
- program aktywizacji osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych, osób po 50 roku życia oraz długotrwale bezrobotnych,
- program wsparcia osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą (samozatrudnienie).

Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:

- liczba zatrudnionych absolwentów kierunków technicznych (os./rok)
- stopa bezrobocia
- udział zatrudnionych w sektorze przemysłowym w liczbie zatrudnionych ogółem
- udział zatrudnionych w sektorze usług rynkowych w liczbie zatrudnionych ogółem
- udział zatrudnionych w sektorze usług nierynkowych w liczbie zatrudnionych ogółem
- liczba staży, praktyk zawodowych, szkoleń oraz subsydiowanych form zatrudnienia dla absolwentów szkół (szt/rok)
- liczba firm założona przez osoby poniżej 30 roku życia (szt/rok)
- liczba młodych osób zatrudniona w firmach na zasadzie wolontariatu (os/rok)

▪ **Cel operacyjny 3.5: Wysoka konkurencyjność i innowacyjność gminnych MSP w przestrzeni aglomeracyjnej i wojewódzkiej**

Przykładowe działania:

- poprawa warunków funkcjonowania gminnych MSP (małych i średnich przedsiębiorstw) np. poprzez system ulg/zwolnień przedmiotowych, poprawę jakości obsługi administracyjnej itp.
- skuteczne pozyskanie środków na innowacje w MSP,
- nawiązanie ścisłej partnerskiej współpracy jednostek samorządowych z gminnymi MSP w celu pozyskania jak największej puli środków UE na rozwój przedsiębiorczości i innowacji,
- powołanie stałej rady konsultacyjnej – Gmina–lokalne MSP, działającej przy Burmistrzu.

Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:

- liczba przedsiębiorstw w sektorze prywatnym
- podmioty zarejestrowane w rejestrze REGON na 10000 ludności
- wartość środków pozyskanych na rozwój innowacji w gminnych przedsiębiorstwach
- wartość funduszy typu start-up na rozpoczęcie działalności innowacyjnej (zł/rok)
- liczba szkoleń prowadzonych dla MSP (szt./rok)
- liczba projektów MSP (z)realizowanych w ramach PO Wiedza Edukacja Rozwój (szt/rok)
- liczba przedsiębiorstw rodzinnych

▪ **Cel operacyjny 3.6: Efektywne i skuteczne zarządzanie publiczne w gminie wykorzystujące elementy nurtu New Public Management (NPM) oraz Public Governance (tzw. współzrządzenie) – racjonalizacja i dostosowanie gminnej polityki finansowej i inwestycyjnej do prognozowanych możliwości rozwoju gminy.**

Przykładowe działania:

- cyfryzacja Urzędu Miejskiego i placówek publicznych,
- usprawnienie procesu stanowienia prawa miejscowego oraz aktów administracyjnych,
- modernizacja zarządzania finansowego: stopniowe wdrożenie systemu wieloletniego planowania budżetowego w ujęciu zadaniowym, zgodnie z planami na poziomie centralnym,
- doskonalenie metodologii i umiejętności w zakresie przygotowywania wieloletniego planowania budżetowego oraz planowania strategicznego,
- opracowanie i wdrożenie systemu ewaluacji zadań publicznych gminy opartego na wskaźnikach,
- wdrażanie usprawnień zarządczych w Urzędzie Miejskim, w tym w zakresie zarządzania jakością, jak również w wybranych aspektach funkcjonowania organizacji, np. komunikacja wewnętrzna, zarządzanie ryzykiem,
- podnoszenie kwalifikacji kadr Urzędu Miejskiego i jednostek podległych,
- opracowanie standardów kompetencyjnych dla pracowników Urzędu Miejskiego i jednostek podległych,
- obniżenie kosztów funkcjonowania administracji publicznej,
- opracowanie i wdrożenie programów racjonalizacji wydatków bieżących w wybranych obszarach działań gminy.

Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:

- wartość inwestycji gminnych przypadająca na 1 mieszkańca (zł/os)
- wartość pozyskanych przez gminę środków pozabudżetowych (zł/rok)
- wartość kredytów, pożyczek i obligacji we wpływach budżetowych (zł/rok)
- liczba zadań własnych gminy objętych systemem ewaluacji (szt/rok)
- liczba projektów gminnych dofinansowanych ze źródeł pozabudżetowych (szt/rok)
- udział wydatków bieżących jednostek budżetowych na wynagrodzenia i zakup materiałów w wydatkach budżetu
- wysokość dochodów i wydatków budżetu gminy przypadająca na 1 mieszkańca
- liczba certyfikatów i wyróżnień
- liczba pracowników administracji uczestniczących w szkoleniach
- liczba porozumień pomiędzy gminą i innymi jst w kraju i zagranicą
- liczba opracowanych i wdrażanych planów racjonalizacji wydatków bieżących
- liczba wdrożonych usprawnień zarządczych w Urzędzie Miejskim

▪ Cel operacyjny 3.7 Gmina aktywnie korzystająca ze środków zewnętrznych, w tym środków Unii Europejskiej w perspektywie 2014-2020

Przykładowe działania:

- organizowanie szkoleń przybliżających problematykę integracji europejskiej dla poszczególnych środowisk,
- wsparcie i rozwój instytucji doradczych w zakresie dotacji UE dla przedsiębiorców,
- zwiększenie udziału partnerów społecznych Gminy w realizacji projektów finansowanych z UE,
- promocja i informacja w zakresie możliwości pozyskania środków na zakup i instalację urządzeń służących pozyskaniu OZE.

Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:

- wartość pozyskanych dotacji UE (zł/rok)
- liczba podpisanych umów o dofinansowanie (szt/rok)

❖ CEL STRATEGICZNY 4: NISKOEMISYJNA I EKOLOGICZNIE ZRÓWNOWAŻONA GMINA ŁOMIANKI

- **Cel operacyjny 4.1: Powszechne, racjonalne i dostosowane do potrzeb wykorzystanie Odnawialnych Źródeł Energii (OZE) w obiektach publicznych i prywatnych, w tym produkcja energii w skojarzeniu.**

Przykładowe działania:

- opracowanie i aktualizacja kompleksowego audytu energetycznego gminy (bilans pozyskanej i zużytej energii),
- wyposażenie obiektów publicznych w gminie w urządzenia wykorzystujące OZE (fotowoltaika, pompy ciepłe itp.), w tym produkcja energii w skojarzeniu;
- wspieranie wykorzystania energii z OZE w prywatnych;
- promocja idei wykorzystania OZE wśród mieszkańców, zmiana świadomości ekologicznej mieszkańców,

Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:

- moc zainstalowana energii pochodzącej z OZE w obiektach publicznych (KW/rok)
  - moc zainstalowana energii pochodzącej z OZE w obiektach prywatnych (KW/rok)
  - ilość zaoszczędzonej energii pierwotnej w wyniku instalacji urządzeń służących pozyskaniu OZE (GJ/rok)
  - liczba obiektów publicznych korzystających z OZE (szt/rok)
  - liczba obiektów prywatnych korzystających z OZE (szt/rok)
  - wartość środków pozabudżetowych pozyskanych na OZE (pln/rok)
  - liczba obiektów publicznych objętych inwestycjami OZE
  - moc zainstalowana energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w obiektach publicznych (KW/rok)
  - moc zainstalowana energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w obiektach prywatnych (KW/rok)
- **Cel operacyjny 4.2: Kompleksowa termomodernizacja wszystkich obiektów publicznych w gminie połączona z dywersyfikacją źródeł zaopatrzenia w ciepło (pozyskanie energii wiatru, ziemi, słońca).**
- Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:
- liczba obiektów publicznych objętych inwestycjami
  - ilość zaoszczędzonej energii pierwotnej w wyniku instalacji urządzeń służących pozyskaniu OZE (GJ/rok)
- **Cel operacyjny 4.3: Skuteczne pozyskiwanie środków zewnętrznych na zakup i instalację urządzeń służących pozyskaniu OZE, w tym: kolektorów słonecznych, pomp ciepła, fotowoltaiki itp,**
- Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:
- wartość środków pozyskanych na inwestycje OZE w tym środków UE, WFOŚiGW
- **Cel operacyjny 4.4: Skuteczne wdrożenie i realizacja celów Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Łomianki (ograniczenie emisji CO² do atmosfery)**
- Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:
- liczba obiektów publicznych i prywatnych objętych inwestycjami
  - ilość zaoszczędzonej energii pierwotnej w wyniku instalacji urządzeń służących pozyskaniu OZE (GJ/rok)
- **Cel operacyjny 4.5: Szeroka promocja idei wykorzystania OZE wśród mieszkańców, stopniowa zmiana świadomości ekologicznej mieszkańców.**
- Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:
- liczba osób biorących udział w szkoleniach o OZE

- **Cel operacyjny 4.6: Ścisła współpraca z gminami sąsiednimi (położonymi wokół KPN i Doliny Wisły) w zakresie działań promocyjnych i szkoleniowych dotyczących edukacji ekologicznej i promocji OZE.**
Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu
  - liczba projektów partnerskich w zakresie wykorzystania OZE
- **Cel operacyjny 4.7: Kompleksowa wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne (np. typu LED) - kompleksowa wymiana i modernizacja gminnego systemu oświetlenia drogowego (instalacja punktów świetlnych w technologii LED)**
Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:
  - liczba wymienionych punktów świetlnych
- **Cel operacyjny 4.8: Uruchomienie w Urzędzie Miejskim stałego biura/punktu informacyjnego dla mieszkańców i przedsiębiorców dotyczącego OZE, polityki ekologicznej i możliwości pozyskania środków na inwestycje prośrodowiskowe.**
Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:
  - liczba udzielonych porad/odstón strony/aktualizacji

❖ **CEL STRATEGICZNY 5: WYZWOLENIE ENERGII SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW, AKTYWIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH, AKTYWNE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH**

- **Cel operacyjny 5.1 Zaangażowani i aktywni społecznie mieszkańcy i organizacje pozarządowe**
Przykładowe działania:
  - aktywizacja społeczności lokalnych wokół działań skierowanych na osiągnięcie wspólnych celów – budowa więzi społeczności lokalnej,
  - inspirowanie i wspieranie inicjatyw obywatelskich, grup mieszkańców i różnych docelowych grup społecznych,
  - wsparcie działalności nowoutworzonych oraz już istniejących centrów w zakresie pomocy doradczo-szkoleniowej dla organizacji pozarządowych,
  - tworzenie i wspieranie porozumień (sieci) partnerów społecznych i organizacji pozarządowych,
  - tworzenie i wdrażanie programów ukierunkowanych na rozwój dialogu społecznego.Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:
  - liczba mieszkańców uczestniczących w projektach integracji społecznej (os/rok)
  - liczba nowych projektów z zakresu aktywizacji społecznej mieszkańców (szt/rok)
  - liczba mieszkańców uczestniczących w cyklicznych projektach/wydarzeniach związanych z integracją społeczną (os./rok)
  - liczba organizacji pozarządowych włączonych w procesy integracji społecznej (szt/rok)
  - liczba dzieci/młodzieży uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych, zabaw itp.
- **Cel operacyjny 5.2: Skuteczne wykorzystanie i wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych w celu rozwiązywania problemów społecznych**
Przykładowe działania:
  - inicjowanie i wspieranie przez gminę wszelkich inicjatyw społecznych sprzyjających poprawie warunków życia mieszkańców Łomianek,
  - promocja dobrych praktyk oraz przygotowanie i realizacja kampanii informacyjnych w zakresie współpracy Urzędu Miejskiego i jednostek podległych z partnerami społecznymi i organizacjami pozarządowymi,
  - upowszechnianie współpracy w zakresie uzgadniania polityki publicznej pomiędzy Urzędem Miejskim i partnerami społecznymi i organizacjami pozarządowymi,

- wypracowanie i upowszechnianie standardów działania trzeciego sektora, zapewniających wysoką jakość realizacji zadań publicznych oraz uzgadniania polityk publicznych we współpracy z Urzędem Miejskim i jego jednostkami podległymi,
- usprawnienie funkcjonowania organizacji partnerów społecznych Gminy, m.in. poprzez tworzenie programów rozwoju organizacji, poprawę efektywności procesów zarządczych i komunikacyjnych, tworzenie i wdrażanie programów podnoszących kwalifikacje eksperckie,
- monitorowanie i ewaluacja współpracy pomiędzy Urzędem Miejskim i instytucjami dialogu społecznego i obywatelskiego,
- wzmocnienie kompetencji kadr Urzędu Miejskiego i jednostek podległych z zakresu współpracy z partnerami społecznymi i organizacjami pozarządowymi w gminie.

Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:

- liczba inicjatyw społecznych zmierzających do poprawy warunków życia mieszkańców (szt/rok)
- liczba nowych organizacji pozarządowych (szt/rok)
- liczba projektów społecznych realizowanych przez organizacje pozarządowe (szt/rok)
- liczba uczestników projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe (os/rok)
- liczba dobrych praktyk oraz przygotowanych kampanii informacyjnych w zakresie współpracy Urzędu Miejskiego i jednostek podległych z partnerami społecznymi i organizacjami pozarządowymi (szt/rok)
- wyniki raportów monitoringowych i ewaluacyjnych dotyczące współpracy Urzędem Miejskim i instytucji dialogu społecznego i obywatelskiego

▪ **Cel operacyjny 5.3: Trwałe ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego grup zagrożonych patologiami i bezrobociem**

Przykładowe działania:

- opracowanie a następnie skuteczne wdrożenie programu rewitalizacji gminy, w tym obszarów szczególnie zagrożonych występowaniem patologii społecznych,
- budowa systemu mieszkań chronionych dla osób niepełnosprawnych w tym z tytułu wieku i sytuacji rodzinnej,
- budowa domu dziennej opieki,
- poradnictwo psychologiczne. bezpłatne obdukcje lekarskie, schronisko dla ofiar przemocy, mieszkanie kryzysowe, hostel dla dzieci, placówka wsparcia dziennego dla dzieci i rodzin, poradnia rodzinna,

Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:

- liczba osób wymagających szczególnego wsparcia: młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, osób przebywających w zakładach poprawczych, członków społeczności romskiej w gminie oraz osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy i objętych wsparciem zawodowym (os/rok)
- liczba osób z grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, które zakładają działalność gospodarczą (os/rok)
- liczba miejsc pracy stworzonych przez pracodawców dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (szt/rok)
- liczba osób zagrożonych wykluczeniem objętych systemem staży i wolontariatu (os/rok)
- liczba osób bezrobotnych (os/rok)
- liczba wdrożonych instrumentów ukierunkowanych na wczesną identyfikację indywidualnych potrzeb osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz planowanie rozwoju zawodowego (szt/rok)
- liczba utworzonych i wspartych podmiotów aktywizujących osoby zagrożone wykluczeniem społecznym

▪ **Cel operacyjny 5.4: Dzieci i młodzież zdrowe i aktywne ruchowo, zaangażowane społecznie.**

Przykładowe działania:

- aktywizacja i integracja dzieci i młodzieży szkolnej wokół zajęć pozalekcyjnych, zabaw i imprez,
- dalsza realizacja programu rozwoju bazy rekreacji i wypoczynku dla dzieci i młodzieży,
- realizacja projektów „miękkich” dla dzieci i młodzieży, w tym współfinansowanych z UE,
- lepsze wyposażenie świetlic szkolnych i ich remont.

Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:

- liczba dzieci uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych (os/rok)
- liczba projektów „miękkich” realizowanych dla dzieci i młodzieży, w tym współfinansowanych z UE (szt/rok)

▪ **Cel operacyjny 5.5: Wysoka jakość gminnego systemu oświatowego.**

Przykładowe działania:

- Innowacyjny program kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- racjonalizacja wydatków oświatowych,
- program zajęć dydaktyczno-wyrównawczych i specjalistycznych dla uczniów z problemami w nauce oraz uczniów niepełnosprawnych wraz z programami o charakterze prewencyjnym.

Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:

- liczba programów pomocy stypendialnej dla uczniów szczególnie uzdolnionych (zwłaszcza w zakresie nauk matematycznych, przyrodniczych i technicznych) którzy pochodzą z rodzin najuboższych (szt/rok)
- średnia punktacja z testów szóstoklasistów
- średnia punktacja z testów gimnazjalnych
- liczba zajęć pozalekcyjnych organizowanych przez szkoły oraz % uczniów korzystających z tych zajęć z liczbie uczniów ogółem
- udział uczniów uczestniczących w konkursach i olimpiadach przedmiotowych w liczbie uczniów ogółem

▪ **Cel operacyjny 5.6 Aktywni i zaangażowani społecznie seniorzy.**

Przykładowe działania:

- osoby starsze aktywne i przydatne społeczeństwu gminy,
- objęcie osób bezrobotnych w wieku 50–67 lat różnorodnymi formami wsparcia oraz programami aktywizacji zawodowej (obejmującymi m.in. pośrednictwo pracy i doradztwo zawodowe, staże, szkolenia, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy oraz subsydiowanie zatrudnienia),
- podnoszenie oraz aktualizację kompetencji i kwalifikacji zawodowych niepracujących osób w wieku 50–67 lat i starszych, ,
- wspieranie rozwoju przedsiębiorczości wśród osób w wieku 50–67 lat,
- promocja mobilności przestrzennej i zawodowej niepracujących osób w wieku 50–67 lat,
- wsparcie uniwersytetu III wieku.

Przykładowe wskaźniki weryfikacji celu:

- liczba (z)realizowanych projektów aktywizacji społeczności w ramach programu PO WER oraz PO ROW (szt/rok)
- liczba mieszkańców uczestniczących w projektach społecznych (os/rok)

NAJWAŻNIEJSZE WYZWANIA STOJĄCE PRZED ŁOMIANKAMI DO 2030 ROKU.

- **100% zwodociągowania i 90% skanalizowania** obszaru gminy (gdzie jest to technicznie możliwe - 10% mieszkańców będzie korzystać ze szczelnych zbiorników),
- **odbiór ścieków z całego obszaru gminy i skierowanie do oczyszczalni ścieków** przy zachowaniu najwyższych standardów oczyszczania ścieków,
- **budowa nowoczesnego Urzędu Miejskiego**, kompleksu administracyjnego składającego się z siedziby Burmistrza (magistrat), siedziby Rady Miejskiej (ratusz), siedziby Urzędu Stanu Cywilnego, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej – w partnerstwie publiczno-prywatnym,
- **kreacja Centrum Łomianek z atrakcyjną przestrzenią publiczną** wokół placu miejskiego w rejonie skrzyżowania Warszawskiej z ciągiem ulic Szpitalna, Wiejska (miedzy ZOZ a CK),
- **podniesienie standardu wszystkich ulic gminnych** - przebudowę nawierzchni gruntowych na asfaltowe wraz z realizacją chodników oraz ścieżek rowerowych(tam gdzie pozwala na to szerokość pasa drogowego),
- budowę ciągu ulicy Kościelna Droga tzw. **Małej Obwodnicy (centrum) Łomianek**, która odciąży ul. Warszawską,
- opracowanie, w porozumieniu z m.st. Warszawą, wariantowych koncepcji technicznych i finansowych **budowy linii tramwajowej** w kierunku Warszawy,
- **doprowadzenie do budowy drogi ekspresowej S7,**
- **rozwój autobusowej komunikacji publicznej** w kierunku Warszawy i węzła Młociny,
- utrzymanie w mpzp warunków do realizacji Legionowskiej Trasy Mostowej, elementu tzw. **Małej Obwodnicy Warszawy**;
- **rozbudowa układu turystycznych dróg rowerowych** zapewniających połączenie KPN z Wisłą oraz Warszawy z zachodnimi krańcami Łomianek (granica z Czosnowem),
- budowa infrastruktury odwodnieniowej – kanalizacji deszczowej (80% działek będących we władaniu gminy),
- modernizacja **walu przeciwpowodziowego** (na całej długości w gr. gminy tj. od 525+000 do 537+400 km Wisły),
- systematyczna realizacja **program rewitalizacji starorzecza Wisły wzdłuż Strugi Dziekanowskiej**
- wyposażone w **e-usługi wszystkich placówek opieki zdrowotnej**, dzięki którym pacjenci będą mogli korzystać z zasobów informatycznych systemu opieki zdrowotnej za pomocą komputera i urządzeń przenośnych,.
- każda z gminnych szkół będzie wyposażona w **salę gimnastyczną**.
- wszystkie zainteresowane dzieci będą mieć **swobodny dostęp do opieki świetlicowej** i zajęć pozalekcyjnych.
- **zlikwidowanie zmianowości w szkołach podstawowych** dzięki oddaniu do użytku dwóch nowoczesnych szkół - w Dziekanowie Polskim i w Dąbrowie Leśnej.
- budowa **żłobka gminnego**.
- budowa nowego **stadionu miejskiego** i boisk rekreacyjnych dla różnych dyscyplin sportowych
- **place zabaw i siłownie zewnętrzne** w każdym osiedlu i sołectwie
- rozbudowa na terenie ICDS sportowej infrastruktury towarzyszącej, w tym **skateparku**.
- rewitalizacja terenu przemysłowego po byłych zakładach drzewnych jako centrum usługowo-handlowego
- realizacja w rejonie ul. Zachodniej **Parku Artystów**.
- Dostosowanie do potrzeb **mieszkańców gminnego zasobu mieszkań komunalnych i lokali socjalnych**.
- opracowane, przyjęcie i egzekwowanie prawa miejscowego w zakresie **narzędzi ochrony krajobrazu**; z terenów mieszkaniowych i krajobrazów chronionych znikną reklamy a na pozostałym obszarze gminy ich ilość ulegnie znacznej redukcji

- co najmniej 50% gospodarstw domowych i 90% obiektów publicznych w gminie będzie wykorzystywać **urządzenia służące pozyskaniu OZE**, zaś wszystkie obiekty publiczne będą energooszczędne według najnowszych możliwych standardów.
- nastąpi **integracja Łomianek z WOF** w zakresie dogodnego alternatywnego dojazdu systemem dróg rowerowych oraz integracja systemu komunikacji publicznej,
- na terenie gminy powstaną wszystkie odcinki dróg rowerowych planowane w tzw. **Master Planie ZIT** z 2015 r.),
- **gospodarcza integracja** oferty gminy z systemem **promocji gospodarczej WOF**, wypracowanie modelu współpracy z potencjalnymi partnerami gospodarczymi gminy przy wykorzystaniu planowanego Centrum Informacji Gospodarczej (CIG) WOF, uruchomienie stałego stanowiska promocji oferty gospodarczej i turystycznej gminy przy wykorzystaniu CIG WOF),
- **społeczna integracja z WOF** poprzez aktywny udział gminy we wspólnych projektach skierowanych do mieszkańców WOF, w tym głównie dzieci i młodzieży oraz seniorów),
- **administracyjnych integracja z WOF** za pośrednictwem aplikacji wspólnymi dla gmin WOF, np. WOF EXPO, WOF PROMO-INFO, e-archiwum itp.),
- mieszkańcy i przedsiębiorcy z terenu gminy będą mieć **swobodny dostęp do informacji** wytworzonych w Urzędzie Miejskim i jednostkach gminnych,
- powszechna będzie możliwość **załatwiania spraw urzędowych drogą elektroniczną**.
- Urząd Miejski wdroży **system kontroli jakości świadczonych usług publicznych**, dzięki czemu co najmniej 90% interesantów (według badań ankietowych) będzie zadowolonych z poziomu, zakresu i jakości obsługi.
- co najmniej 30% przedsiębiorstw zarejestrowanych w gminie pozyska środki na **rozwój innowacji i nowych technologii**, zaś co najmniej 50% pozyska środki na działania skutkujące zmniejszeniem emisji CO₂, w tym urządzenia OZE.
- większość terenu gminy zostanie objęta **siecią światłowodową**.

4. Źródła finansowania

Przewidywane źródła finansowania zadań realizacyjnych „Strategii”

Przewidywanymi potencjalnymi źródłami finansowania zadań zapisanych w niniejszej „Strategii” będą¹:

- 1) środki własne budżetu Gminy Łomianki,
- 2) środki pochodzące z dotacji celowych będących w dyspozycji odpowiednich Ministrów,
- 3) środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 (max. 80% kosztów kwalifikowanych zadania),
- 4) środki z Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020,
- 5) środki z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (EFS),
- 6) środki z Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG),
- 7) środki z Norweskiego i Szwajcarskiego Mechanizmu Finansowego,
- 8) budżety powiatowych i wojewódzkich funduszy celowych, w tym np. Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- 9) inne środki finansowe, włączając środki osób fizycznych i osób prawnych.

¹ Przedstawiona lista zawiera najważniejsze źródła finansowania działań ujętych w strategii.

5. Zgodność ze strategicznymi dokumentami

5.1. Zgodność na poziomie krajowym

Zgodność ze Strategią Rozwoju Kraju 2020

Kierunki działań wyznaczone w "Strategii" wpisują się w następujące cele operacyjne SRK 2020:

- **Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem**
- **Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela**
- **Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki**
- **Cel II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki**
- **Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego**
- **Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych**
- **Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych**
- **Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych**

Zgodność z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020

Zaplanowane w "Strategii" cele operacyjne oraz odpowiadające im działania wpisują się również w strategiczny cel polityki regionalnej Polski tj:

Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

Ponadto osiągnięcie odpowiedniego poziomu rozwoju Gminy Łomianki odpowiada następującym celom krajowej polityki regionalnej do 2020 r.:

1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów („konkurencyjność”),

"Cel ten dotyczy jak najlepszego wykorzystania potencjału terytoriów cechujących się największą zdolnością do kreowania wzrostu gospodarczego (Warszawy i pozostałych ośrodków wojewódzkich wraz z ich obszarami funkcjonalnymi" - w tym WOF i Gmina Łomianki)

Kierunki działań polityki regionalnej w ramach celu 1 obejmują:

1.1. Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych:

1.1.1. Warszawy - stolicy państwa,

W przypadku Gminy Łomianki i jej celów rozwojowych najistotniejsze zapisy dotyczą *"integracji wewnętrznej przestrzeni obszaru metropolitalnego przez wprowadzenie odpowiednich regulacji prawnych i organizacyjnych w zakresie integracji dostarczania różnych usług publicznych oraz rozbudowę i wprowadzenie usprawnień z zakresu multimodalnego transportu zbiorowego (obejmujących różne środki transportu i elementy infrastruktury takie jak metro, kolej, tramwaj, inny transport publiczny, lotniska, systemy kierowania ruchem, obiekty „parkuj i jedź”),"*

5.2. Zgodność na poziomie regionalnym i lokalnym

Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r.²

W ramach Celu strategicznego *"Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii"* wymienić należy następujące działania spójne z niniejszą Strategią:

- *wykorzystanie i wzmacnianie specjalizacji regionalnych.*
- *rozwój i uzupełnianie funkcji metropolitalnych – Warszawa jako ośrodek stołeczny.*
- *wspieranie rozwoju miast regionalnych i subregionalnych.*
- *restrukturyzacja miast tracących funkcje gospodarcze.*
- *wzmacnianie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich.*

² Załącznik do Uchwały nr 158/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013 r.

- zwiększanie dostępu do szerokopasmowego Internetu i e-usług.

W ramach celu strategicznego "Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego" wymienić należy następujące działania, będą spójne ze Strategią:

- zwiększenie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu.
- zwiększenie spójności wewnątrzregionalnej – koncentracji na najbardziej zapóźnionych podregionach.
- rozwój form transportu przyjaznych dla środowiska i mieszkańców.
- zapobieganie nadmiernej suburbanizacji i kreowania ładu przestrzennego.
- udrożnienia systemu tranzytowego.

W ramach Celu strategicznego "Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki" wymienić należy następujące działania, spójne ze Strategią:

- rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego.
- aktywizacji rezerw rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej.
- rozwoju priorytetowych dla regionu dziedzin nauki.
- wzrostu wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej.
- przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna.
- wyrównania szans edukacyjnych.
- podnoszenia standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz
- ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego.

Zgodność z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

Strategia Rozwoju Gminy Łomianki na lata 2016-2030 w sposób bezpośredni odpowiada zapisom zatwierdzonego w lutym 2015 r. Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020. Główną osią programu jest wsparcie przedsiębiorczości, w tym rozwój innowacji oraz badań i rozwoju - jest to również jeden z głównych kierunków strategicznych działań Gminy Łomianki. Drugim filarem RPO jest wsparcie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, co również jest strategicznym wyzwaniem gminy usankcjonowanym w niniejszej Strategii.

Zgodność z Programem Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 r.

13 kwietnia 2012 r. Sejmik Województwa Mazowieckiego uchwalił "Program ochrony środowiska województwa mazowieckiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 r." (Uchwała Nr 104/12). Jego celem jest określenie polityki ekologicznej dla województwa Mazowieckiego oraz realizacja polityki ekologicznej państwa. Program uwzględnia najważniejsze uwarunkowania środowiskowe wynikające z opracowań strategicznych, określa konieczne przedsięwzięcia oraz szacunkowe koszty niezbędne do ich wykonania, wskazuje realizatorów poszczególnych działań, a tym samym stanowi politykę ekologiczną województwa mazowieckiego. Niniejsza Strategia wpisuje się w cele strategiczne programu w zakresie promocji działań zmierzających do redukcji CO₂ (przejście na gospodarkę niskoemisyjną) oraz działań zmierzających do ochrony unikalnych walorów środowiskowych otoczenia KPN.

Zgodność ze Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych WOF

Cele strategiczne WOF ZIT :

1. Zwiększenie korzyści metropolitalnych w sferze społecznej.
Odpowiadające cele "Strategii": Budowa społeczeństwa obywatelskiego, aktywizacja społeczności lokalnych, aktywne rozwiązywanie problemów społecznych
2. Wykorzystanie potencjału gospodarczego w konkurencji globalnej.

Odpowiadające cele "Strategii": Przejście na gospodarkę niskoemisyjną, wzrost konkurencyjności, innowacyjności, dywersyfikacja bazy ekonomicznej, Rozwój korzystnych infrastrukturalnych, instytucjonalnych i gospodarczych powiązań z otoczeniem metropolitalnym

3. Zintegrowanie obszaru i poprawa jakości środowiska.

Odpowiadające cele "Strategii": Rozwój korzystnych infrastrukturalnych, instytucjonalnych i gospodarczych powiązań z otoczeniem metropolitalnym, Przejście na gospodarkę niskoemisyjną, wzrost konkurencyjności, innowacyjności, dywersyfikacja bazy ekonomicznej

Zgodność ze Strategią Rozwoju Obszaru Metropolitalnego Warszawy do roku 2030

Strategia Rozwoju Gminy Łomianki jest spójna ze Strategią Rozwoju Obszaru Metropolitalnego Warszawy do roku 2030³. Strategia OMW nakreśla główne wyzwania stojące przed gminami OMW w perspektywie do 2030 r. Gmina Łomianki stanowi integralną część aglomeracji warszawskiej stąd też planowanie jej rozwoju powinno być spójne z dokumentami strategicznymi nie tylko szczebla krajowego i regionalnego, ale również aglomeracyjnego.

6. System wdrażania i monitorowania

6.1. Monitoring operacyjny

Celem monitoringu operacyjnego będzie określenie stopnia realizacji zadań zapisanych w strategii. Monitoring taki winien być prowadzony częściej niż monitoring strategiczny. Monitoring taki nie powinien być dokonywany rzadziej niż raz na 2 lata.

Najlepszym momentem przystąpienia do analizowania stanu wdrażania strategii są ostatnie miesiące roku kalendarzowego. Jest to istotne z tego względu, że w tym to okresie kończy się procedura aktualizacji.

Oczekiwany przebieg procedury wskazano w tabeli umieszczonej poniżej.

³ Dokument przygotowany w ramach projektu „Programowanie obszaru metropolitalnego Warszawy” w ramach PO Pomoc Techniczna.

Tabela 2 Etapy przeprowadzania monitoringu operacyjnego

LP.	DZIAŁANIE	Podmioty zaangażowane	WYNIKI I PROCEDURY	TERMIN
1.	Zarządzenie o rozpoczęciu monitoringu	Burmistrz Gminy	Wskazanie oczekiwanych ustaleń, podmiotów odpowiedzialnych za przeprowadzenie monitoringu, określenie harmonogramu przeprowadzenia monitoringu,	październik-listopad. w okresie co najmniej co dwa lata. zalecane jest przeprowadzanie monitoringu operacyjnego w okresach rocznych
2.	Ogłoszenie rozpoczęcia monitoringu	Zespół zadaniowy wskazany w zarządzeniu Burmistrza Gminy Łomianki lub wyznaczony wydział UM	Przekazanie wydziałom merytorycznym UM oraz – w miarę potrzeby i możliwości – innym podmiotom informacji o rozpoczęciu monitoringu oraz o zakresie oczekiwanych informacji. przekazanie ankiet i formularzy	1 tydzień
3.	Opis stanu realizacji zadań strategii	Wydziały merytoryczne UM przy współpracy innych podmiotów zaangażowanych we wdrażanie strategii	Opis działań podjętych w celu realizacji strategii. opis zagrożeń dla prawidłowej realizacji zadań strategii	2 tygodnie
4.	Przekazanie opisów stanu realizacji strategii zespołowi zadaniowemu	Wydziały merytoryczne UM		
5.	Ocena wyników (porównanie z planem)	Zespół zadaniowy wskazany w zarządzeniu Burmistrza Gminy Łomianki lub wyznaczony wydział UM	Określenie stopnia wykonania przyjętych zapisów strategii. określenie odchyłeń	2 tygodnie
6.	Identyfikacja i analiza przyczyn odchyłeń	Zespół zadaniowy wskazany w zarządzeniu Burmistrza Gminy Łomianki lub wyznaczony wydział UM	Ocena rozbieżności pomiędzy założeniami a rezultatami oraz poszukiwanie i określenie przyczyn zaistniałej sytuacji	
7.	Planowanie korekty	Burmistrz Gminy na podstawie zaleceń zespołu zadaniowego wskazanego w zarządzeniu Burmistrza lub wyznaczonego wydziału UM	Zalecenia co do zmiany dotychczasowych metod realizacji bądź sugestie do wprowadzenia nowych. określenie i akceptacja działań korygujących	1 tydzień
8.	Przekazanie zalecanych korekt	Zespół zadaniowy wskazany w zarządzeniu Burmistrza Gminy Łomianki lub wyznaczony wydział UM	Przekazanie informacji o zauważonych niedociągnięciach, problemach oraz o zalecanych sposobach rozwiązania problemów do podmiotów zainteresowanych strategią	
9.	Przedłożenie sprawozdania z monitoringu dla Rady Miejskiej	Burmistrz Gminy	Celem sprawozdania będzie powiadomienie Rady o stanie wdrażania strategii rozwoju oraz o dostrzeżonych przy jej wdrażaniu problemach	w terminie kolejnego posiedzenia Rady, chyba że Rada postanowi o innym terminie

6.2. Monitoring strategiczny

W przeciwieństwie do monitoringu operacyjnego, zadaniem monitoringu strategicznego jest umożliwienie oceny realizacji strategii z punktu widzenia jej dopasowania do rzeczywistych potrzeb gminy oraz stopnia wypełniania przez nią celów strategicznych służących realizacji wizji Gminy Łomianki zapisanej w tym dokumencie.

Jako perspektywę czasową do przeprowadzenia takiego monitoringu wskazać należy okres czteroletni. Uznać również należy, że w latach gdy monitoring taki jest przeprowadzany, zastępuje on monitoring operacyjny.

Procedurę przeprowadzania monitoringu strategicznego przedstawiono w tabeli.

Tabela 3 Etapy przeprowadzania monitoringu strategicznego

LP.	DZIAŁANIE	AKTORZY	WYNIKI I PROCEDURY	TERMIN
1.	Zarządzenie o rozpoczęciu monitoringu	Burmistrz Gminy Łomianki	Wskazanie oczekiwanych ustaleń, podmiotów odpowiedzialnych za przeprowadzenie monitoringu, określenie harmonogramu przeprowadzenia monitoringu,	październik-listopad. w okresie co najmniej co cztery lata
2.	Ogłoszenie rozpoczęcia monitoringu	Wydziały merytoryczne UM przy współpracy innych podmiotów zaangażowanych we wdrażanie strategii	Przekazanie wydziałom merytorycznym UM oraz – w miarę potrzeby i możliwości – innym podmiotom informacji o rozpoczęciu monitoringu oraz o zakresie oczekiwanych informacji. przekazanie ankiet i formularzy	1 tydzień
3.	Opis stanu realizacji zadań strategii	Wydziały merytoryczne UM przy współpracy innych podmiotów zaangażowanych we wdrażanie strategii	Opis działań podjętych w celu realizacji strategii. opis zagrożeń dla prawidłowej realizacji zadań strategii	2 tygodnie
4.	Przekazanie opisów stanu realizacji strategii zespołowi zadaniowemu	Wydziały merytoryczne UM		
5.	Przygotowanie raportu o stanie realizacji strategii oraz raportu o stanie gminy	Wydziały merytoryczne UM przy współpracy innych podmiotów zaangażowanych we wdrażanie strategii	Określenie stopnia wykonania przyjętych zapisów strategii. określenie odchyłeń, ocena stopnia rozbieżności, określenie sytuacji Gminy z punktu widzenia warunków życia w nim (z wykorzystaniem analizy statystycznej opisanej dalej)	4 tygodnie
6.	Dyskusja nad raportami	Zespół zadaniowy	Celem dyskusji jest podjęcie decyzji co do zakresu potrzebnych prac nad aktualizacją strategii, w przypadku podjęcia decyzji o konieczności dokonania aktualizacji, należy zastosować się do punktów kolejnych, w przypadku decyzji o niedokonywaniu aktualizacji należy zakończyć monitoring w trybie przewidzianym dla monitoringu operacyjnego od pkt 5	
7.	Prace studyjne nad zapisami strategii	Zespół zadaniowy przy wsparciu wydziałów merytorycznych UM	Analiza zapisów strategii w części dotyczącej celów pośrednich i zadań strategicznych a także zapisów zadań operacyjnych służących realizacji zadań strategicznych, wskazanie potrzebnych zmian, dyskusja nad proponowanymi zmianami	1 miesiąc
8.	Przygotowanie aktualizacji strategii	Wydziały merytoryczne UM przy współpracy innych podmiotów zaangażowanych we wdrażanie strategii	Aktualizacja zapisów strategii powinna być wykonana na podstawie ustaleń zespołu zadaniowego	1 miesiąc
9.	Przyjęcie aktualizacji przez zespół zadaniowy	Zespół zadaniowy	Przyjęcie tekstu, który zostanie przedłożony pod obrady Rady Miejskiej	
10.	Przedłożenie aktualizacji Radzie Gminy	Burmistrz Gminy	Przedłożenie dokumentu pod obrady Rady Miejskiej	3 tygodnie przed terminem sesji Rady Miejskiej
11.	Przyjęcie aktualizacji przez Radę	Rada Miejska	Podjęcie uchwały w sprawie aktualizacji strategii rozwoju	W terminie sesji Rady Miejskiej

7. Spis tabel, wykresów

Tabele

Tabela 1: Analiza SWOT	11
Tabela 2 Etapy przeprowadzania monitoringu operacyjnego	32
Tabela 3 Etapy przeprowadzania monitoringu strategicznego	33

Wykresy:

Wykres 1 Ludność Gminy Łomianki wg ekonomicznych grup wieku w latach 2005-2014	5
Wykres 2 Ludność w wieku przedprodukcyjnym jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym w latach 2005 - 2014	5
Wykres 3 Wskaźnik perspektywiczności populacji gminy Łomianki w latach 2005-2014	6
Wykres 4: Porównanie wielkości wskaźnika perspektywiczności populacji w wybranych gminach podwarszawskich, 2008-2014	6
Wykres 5: Porównanie liczby pracujących i liczby bezrobotnych w gminie Łomianki w latach 2005-2014	9
Wykres 6: Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Łomianki w latach 2005-2014	9
Wykres 7: Porównanie wartości wskaźnika liczby podmiotów gospodarczych przypadających na 10.000 ludności w wybranych gminach podwarszawskich w latach 2005-2014	9